

**Яшел Үзән муниципаль районы Новопольский авыл жирлеген
Советы карары белән кабул ителде
Татарстан Республикасы
Карар № 186 от 01 июнь 2018 ел
Зеленодольск муниципаль районы Новопольский авыл жирлеген башлыгы
Татарстан Республикасы
_____ Н.Ю. Якупов**

Ару
актаньш муниципаль районы
"Новопольское авыл жирлеген»
Зеленодольск муниципаль районы
Татарстан Республикасы

Новопольский авылы

2018 ел

I Бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Мәкалә 1. Авыл жирлеге һәм аның статусы

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә авыл жирлеге статусы бирелгән.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме - " Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Новопольский авыл жирлеге» (алга таба текст буенча – жирлек).

3. Татарстан Республикасы Зеленодольск районы " Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы составына керә.

2 нче мәкалә. Жирлекнең территорияль төзелеше

1. Жирлек территориясе составына торак пунктлар: Новопольский, Красницкий, Дубровка, үрнәк, Грузия, Яңа Чуаш, Раифа бистәләре керә.

2. Жирлекнең административ үзәге-Новопольский поселогы торак пункты

3. Жирлек чикләре «Зеленодольск муниципаль районы «муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Жирлек территориясе составына милек формасына һәм максатчан билгеләнешенә карамастан жирләр керә.

5. Жирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртү Татарстан Республикасы законы белән, жирлектә яшәүчеләрнең фикерен исәпкә алып, законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 нче мәкалә. Жирлекнең рәсми символлары

1. Бистәнең тарихи, мәдәни һәм башка жирле традицияләренә һәм үзенчәлекләрен чагылдырган үз гербы, флагы бар.

2. Герб, жирлек флагы тасвирламасы жирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.

3. Жирлек гербының сурәте печатләргә, бланкларга һәм жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының башка рәсми документларына, жирлекнең жирле үзидарә органнары биналарының фасадларына, жирлек Советы утырышлар залына, жирлек башлыгының эш кабинетларына, жирлек башлыгы урынбасары, жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасары урнаштырыла.

Жирлек гербын рәсми рәвештә кабатлауның башка очраклары жирлек Советы карары белән билгеләнә.

4. Герб, жирлек флагы федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 нче мәкалә. Авыл халкы һәм халкы

Жирлектә яшәүчеләр-Россия Федерациясе гражданны, (алга таба гражданны) даими яки күбесенчә жирлек территориясендә яшәүчеләр.

5 нче мәкалә. Жирлектә жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы, аны гамәлгә ашыру тәртибе һәм гарантиясе

1. Гражданны жирле үзидарәне референдумда, муниципаль сайлауларда катнашу һәм башка турыдан-туры ихтыяр белдерү формалары аша, шулай ук әлеге устав тарафыннан каралган сайланулы һәм башка жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашыралар. Гражданнының жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу тәртибе әлеге Устав һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Жирлек территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче чит ил гражданны жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

3. Гражданны женесенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, мөлкәтенә һәм вазыйфай хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына бәйсез рәвештә жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда тигез хокуклы.

4. Гражданны жирлекнең жирле үзидарә органнарына сайларга һәм сайланьрга хокуклы.

5. Россия Федерациясенә дәүләт телен белгән гражданны, женесенә, милләтенә, милләтенә, чыгышына, мөлкәтенә һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, жәмәгатьчелек берләшмәләренә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга бәйсез рәвештә, муниципаль хезмәткә узу өчен тигез шартларга ия булалар.

6. Һәркем жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагыла торган документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданнының башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

8. Жирлекнең жирле үзидарә органнары халыкка жирлекнең һәм аның аерым территорияләренең аеруча әһәмиятле мәсьәләләре, Гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәре үсеше, социаль ташламалар, ижтимагый тәртипне саклау торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә мәгълүмат бирәләр.

9. Гражданнар, законнарга каршы килсәләр, гражданнарның хокукларын, ирекләрен бозсалар, жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының норматив хокукый актларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирергә хокуклы.

6 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлекнең башкарма комитеты, жирлекнең Ревизия комиссиясе, башка жирле үзидарә органнары керә.

2. Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү жирлек Уставына үзгәрешләр кертү юлы белән генә башкарыла.

7 нче мәкалә. Жирлек карамагындагы эшләр.

1. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә керә:

1) жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) жирлекнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;

3) муниципаль жирлектәге мөлкәткә ия булу, файдалану һәм алар белән эш итү;

4) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;

5) жирлектә яшәүчеләрне элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

6) жирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

7) Жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;

9) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәлешен контрольдә тоту, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүне оештыру;

10) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, адресларны юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк әһәмиятендәге яки муниципаль әһәмияттәге, муниципаль районның жирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, гамәлдән чыгару, мәғлүматны Дәүләт адресына урнаштыру реестры;

11) авыл хужалыгы производствосын үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм итү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм ташу эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын тоту;

16) жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәмин итү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру;

17) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген;

18) жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

19) жирлектә яшәүчеләрнең күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына иреккә керү мөмкинлеген тәмин итү.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, жирлек бюджетыннан Зеленодольск муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыруга тапшыру турында, Яшел Үзән муниципаль районы жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзәргә хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнарына Татарстан Республикасының аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон таләпләренә нигезендә Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

8 нче мәкалә. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары хокуклы:

- 1) жирлек музейларын булдыру;
- 2) жирлектэ нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;
- 3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;
- 4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- 5) Россия Федерациясә халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә миллитара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;
- 6) жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;
- 7) туризм үсешә өчен шартлар тудыру;
- 8) муниципаль Янгын сагы булдыру;
- 9) кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы Ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итү;
- 10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәгә 181-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;
- 11) гражданның торақ законнары нигезендә социаль файдалану торақ фондының торақ урыннарын наем шартнамәләре буенча муниципаль торақ фондыннан торақ урыннары бирү;
- 12) жирлек территориясендә яшәүчә күзәтчелексез хайваннары тоту һәм тоту чараларын гамәлгә ашыру;
- 13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәгә 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;
- 14) инвалидларның, сәламәтлекләре чикләнгән затларның, адаптив физик культура һәм адаптив спортның Физик культурасын һәм спортын үстерүгә ярдәм итү.

2. Жирле үзидарэ органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, әгәр бу катнашу федераль законнарда каралган булса, башка дәүләт вәкаләтләрен («Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган) гамәлгә ашыруда катнашырга, шулай ук башка муниципаль районнарының жирле үзидарэ органнары компетенциясенә кертелмәгән башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы белем бирү, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларынан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым

керемнәреннән тыш, жирле бюджетларның керемнәре хисабына, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган.

9 Статья. Муниципаль контроль

1. Жирле үзидарә органнары жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контрольне оештыралар һәм гамәлгә ашыралар, әгәр тиешле контроль төрләре федераль законнар белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән булса, шулай ук Татарстан Республикасы федераль законнары белән билгеләнгән таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контроль дә оештыралар.

2. «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында " 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы федераль закон нигезләмәләре муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны тикшерүләргә оештыруга һәм үткәругә бәйле мөнәсәбәтләргә карата кулланыла.

10 Статья. Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

1. Жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген оештыру, муниципаль берәмлекләрнең гомуми мәнфәгатьләрен чагылдыру һәм яклау максатларында Жирлек Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләрнең бүтән берләшмәләре эшендә катнашырга хокуклы.

2. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен финанс чараларын, матди һәм башка ресурсларны берләштерү максатларында башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары белән берлектә муниципальара берләшмәләр, Хужалык жәмгыятьләре һәм башка муниципальара оешмалар төзелә ала, Федераль законнар һәм жирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә шартнамәләр һәм килешүләр төзелә. Күрсәтелгән муниципальара берләшмәләргә жирлекнең жирле үзидарә органнары вәкаләтләре бирелә алмый.

3. Жирле үзидарә органнары муниципальара басма МАССАКУЛӘМ мәгълүмат чарасына нигез сала ала.

11 Статья. Жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре гамәлгә ашырыла:

1) жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда жирле үзидарә органнарының катнашуы;

- 2) жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;
- 3) даими яки вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәш һәм башка эш органнары булдыру;
- 4) Дәүләт Советында жирлек Советының закон чыгару инициативасы Татарстан Республикасы;
- 5) законнарда билгеләнгән хезмәттәшлекнең башка формалары.

II бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ХАЛКЫ ҺӘМ ЖИРЛЕК ХАЛКЫ КАТНАШУЫ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА

12 нче мәкалә. Жирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыру һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның катнашуы формалары

Халык турыдан туры жирле үзидарә белән идарә итә һәм жирле үзидарәне тормышка ашыруда түбәндәге формаларда катнаша:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) жирлек чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү; 5) гражданнар жыены.
- 6) гражданнарның хокукый инициативасы;
- 7) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 8) жәмәгать тыңлаулары;
- 9) гражданнар жыелышы;
- 10) гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 11) гражданнарны сораштыру;
- 12) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 13) жирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәжәгатьләре;
- 14) Ижтимагый (консультатив) советлар төзү;
- 15) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

13 Статъя. Жирле референдум

1. Жирле референдум халык тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә хәл итү максатыннан үткәрелә.

2. Жирле референдум жирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны жирлек чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданны катнашырга хокуклы.

Россия Федерациясе гражданны яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан туры ихтыяр белдерү нигезендә жирле референдумда катнашалар.

4. Жирле референдум үткәрү турында карар жирлек Советы тарафыннан инициатива белән кабул ителә:

1) Россия Федерациясе гражданны жирле референдумда катнашу хокукына ия булган инициатива буенча;

2) уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тотаткан һәм Федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәләре, бүтән иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан чыгарылган инициатива буенча;

3) жирлек Советы һәм жирлек башлыгы алар белән берлектә тәкъдим ителгән.

5. Гражданны, сайлау берләшмәләре, әлеге статьяның 4 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдумны билгеләү шарты булып, әлеге инициативаны хуплап имзалар җыю тора, алар саны район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар саныннан биш процент тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 имзадан ким булмаса тиеш.

6. Жирлек Советы һәм жирлек башлыгы белән берлектә референдум үткәрү инициативасы жирлек Советы карары һәм жирлек башлыгы карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны тәкъдим итү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Жирлек Советы жирле референдумны жирлек Советына жирле референдум үткәрү инициативасын тәкъдим итү турында документлар кертелгәннән соң 30 көн эчендә билгели.

8. Тавыш бирү нәтижәләре һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар жирлек территориясендә мәҗбүри үтәләргә тиеш һәм нинди дә булса дөүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфай затлары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарны алар арасында әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләренә чикләү нигезендә үтәүне тәмин итәләр.

11. Жирле референдум үткәрү турындагы карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар суд тәртибендә гражданны, жирле үзидарә

органны, прокурор, федераль закон белән вәкаләтле дәүләт хакимияте органы тарафыннан шикаять бирелергә мөмкин.

12. 12. Жирле референдумда катнашуга гражданның хокуклары гарантияләре, шулай ук жирле референдумны эзерләү һәм үткөрү тәртибе «Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы федераль закон һәм «жирле референдум турында " 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән жайга салына».

14 Статья. Муниципаль сайлаулар

1. Муниципаль сайлаулар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзаларын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау максатыннан үткәрелә.

2. Муниципаль сайлаулар устав белән каралган срокларда муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.

Федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар жирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

3. Россия Федерациясе гражданы, шулай ук федераль законнарда каралган очракларда, тавыш бирү көненә 18 яшькә житкән һәм сайлау хокукына ия чит ил гражданы жирлек Советы депутаты итеп сайлана ала.

4. Депутатларны сайлау турындагы карар жирлек Советы тарафыннан 90 көннән дә иртәрәк һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә. Күрсәтелгән карар аны кабул иткән көннән биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.

Федераль законда билгеләнгән очракларда жирлек Советы депутатларын сайлау жирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

5. Әгәр жирлек Советы әлеге статьяның 4 пункттында каралган срокларда, шулай ук жирле үзидарәнең вәкиллекле органы булмаган очракта сайлаулар муниципаль берәмлекнең тиешле сайлау комиссиясе тарафыннан тавыш бирү көненә 70 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

6. Жирлек Советы депутатларын сайлау закон һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан эзерләнә.

7. Жирлек советын сайлаулар бер мандатлы сайлау округлары буенча «Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм 2007 елның 7 маендагы 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Сайлаучыларга бер мандатлы сайлау округы буенча теркәлгән, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган кандидат сайлана.

9. Теркэлгән кандидатлар тарафыннан алынган тавышлар тигез булганда, элегрэк теркэлгән кандидат сайланган дип санала.

10. Бер мандатлы сайлау округында бер кандидатура буенча тавыш биргәндә тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның кимендә 50 процент тавышын алган кандидат сайланган дип санала.

11. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижәләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

15 Статья. Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи заты чакыртыуы буенча тавыш бирү

1. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ЗРТ номерлы федераль закон һәм элге Устав нигезендә билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә кире алынырга мөмкин.

2. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу нигезләре булып сайлаучыларның аңа ышанычын шик астына куя торган һәм жирлек башлыгы вазыйфаларын яисә Депутат вазыйфаларын үтәмәүдә, депутат статусына, жирлек башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуда чагылган депутатның законга каршы яисә гамәл кылмавы (гамәл кылмавы) расланган конкрет карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмаулары) һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, законнарны һәм башка норматив хокукый Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы актлары, элге устав һәм башка муниципаль хокукый актлар актлары.

3. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу һәм гражданның имзаларын жыю инициативасын тәкъдим итү өчен, муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия кимендә 10 кешедән торган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем жирлек сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү үтенече белән мөрәжәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның аны кире алу өчен нигез булып торган конкрет хокукка каршы карарына яисә гамәленә (гамәл кылмавына) күрсәтмә булырга тиеш, аны кире алу өчен нигез булып, аның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, туган көне, сериясе, номеры һәм гражданин паспортын алыштыра торган документ бирү датасы, аны биргән органның исеме яки кодын күрсәтеп, шулай ук инициативалы һәр әгъзаның яшәү урыны адресы күрсәтелергә тиеш жирлек территориясендә аның исемненән эш итәргә вәкаләтле затлар һәм төркемнәр. Инициатив төркемнең үтенечен күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары имзалаган булырга тиеш. Юлламага депутатның күрсәтелгән хокукка каршы карар яки гамәл кылмавы расланган суд карары кертелергә тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү үткәрү инициативасын хуплап имзалар жыю, жыелган

имзаларны тикшерү жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Жирлекнең сайлау комиссиясе инициатив төркеменең үтенечнамәсен караганда, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә, жирлек Советының тиешле депутаты аны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр турында аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, жирлек советы утырышларын үткәрү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча, аларны уздыру вакыты һәм урыны турында язма рәвештә хәбәр ителергә тиеш.

9. Жирлек Советы депутаты фикеренчә, аны чакыртып алу өчен тавыш бирү үткәргәндә, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак тәкъдим ителә торган шартлар буенча аңлатмалар бирү максатыннан, инициатив төркем белән бертигез нигездә агитация алып бару хокукына ия.

10. Тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан да кимрәк тавыш биргәндә, жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы да, кире чакыртып алынган дип санала.

11. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

12. Сайлау комиссиясе 5 көн эчендә, чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләрен рәсми төстә ясаганнан соң, инициатив төркем, жирлек Советы һәм жирлек Советының тиешле депутаты аны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре турында язмача хәбәр итә.

16 Статья. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның жирлекне үзгәртүгә, жирлекне үзгәртүгә ризалыгын алу максатларында үткәрелә.

2. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәгә 67-ФЗ номерлы федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, 6 октябрдәгә федераль законда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, үткәрелә 2003 ел № 131-ФЗ «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында». Шул ук вакытта дөүләт органнары, жирле үзидарә органнары, дөүләт яисә муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан

агитация үткөрүне тыя торган федераль закон, Татарстан Республикасы законы нигезлэмэләре, шулай ук референдумда кабул ителгән карарларның юридик көчөн билгели торган нигезлэмэләр кулланылмый.

3. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Федераль законда һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрен исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда жирлек халкының яртысыннан артыгы яки жирлекнең сайлау хокукына ия өлешләре катнашкан булса, үткәрелгән дип санала. Халыкның жирлек чикләрен үзгәртүгә ризалыгы, жирлекне үзгәртеп кору, үзгәртеп кору авыл жирлегендә яки жирлекнең бер өлешендә тавыш бирүдә катнашучыларның яртысыннан артыгын тавыш бирсә, алынган дип санала.

5. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору һәм кабул ителгән карарлар мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

17 нче мәкалә. Халык жыены

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракларда гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин:

1) жирлек чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта, аның составына күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек территориясенә кертә торган күрсәтелгән торак пункт керә;

2) әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча жирлек составына керүче торак пунктта;

3) жирлек составына керүче торак пунктта йә Зеленодольск муниципаль районы чикләрендә урнашкан торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

2. Әлеге статьяда каралган гражданнар жыены анда торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы катнашында хокуклы. Гражданнар Жыенының карары гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы аның өчен тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

18 нче мәкалә. Гражданнарның хокукларын яклау инициативасы

1. Гражданнар әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Актив сайлау хокукына ия гражданнар сайлап алу хокукына ия кешеләр санының кимендә 3 проценты хокукый инициатива белән чыгыш ясарга мөмкин.

3. Хокукый инициативаны тормышка ашыру максатыннан жирлектә яшәүчеләр хокукы:

- хокукый инициатива буенча фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча гражданнар жыелышларын һәм башка коллектив чараларны оештыру һәм уздыру;

- хокукый инициатива күрсәтүне хуплап имзалар жыю буенча инициатив төркемнәр булдыру;

- жирлектә яшәүчеләрнең имзаларын жыю һәм хокук инициативасын күрсәтүгә ярдәм итү максатыннан законнарға каршы килми торган юллар белән агитация алып бару.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарның хокук инициативасын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты жирлек Советы тарафыннан аның ачык утырышында, жирлек башлыгы яисә жирлек башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан тиешле актны кабул итү компетенциясенә кертелгән көннән өч ай эчендә мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты караганда, гражданнарның инициативалы төркеме вәкилләренә үз позицияләрен белдерү мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый ижат итү инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау процедурасы жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгы, жирлек Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый ижат итү инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау нәтижеләре буенча кабул ителгән мотивацияле карар рәсми рәвештә язмача булырга тиеш.

19 Статъя. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Жирлектә территориаль ижтимагый үзидарә халык тарафыннан гражданнарның жыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнарын булдыру аша башкарыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; жирлек булмаган авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре жирлек Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагый үзидарэ гамэлгэ ашырыла торган Территория башка шундый территория составына керэ алмый.

5. Территориаль ижтимагый үзидарэ аның Уставы нигезендэ юридик зат була ала һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. 6. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставында билгеләнә:

1) ул гамэлгэ ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләрә;

3) вәкаләтләрне формалаштыру, туктату, хокук һәм бурычлар тәртибе, территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләр срогы;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәтне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

б) территориаль ижтимагый үзидарәне гамэлгэ ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамэлгэ ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналты яшыкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамэлгэ ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшыкә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесен тәшкит итүче гражданнар жыелышында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы санала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамэлгэ ашыручы гражданнарның жыелыш вәкаләтләрәнә, конференцияләренә аерым керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенң төп юнәлешләрән билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәләше турында хисапны раслау;

б) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлеге турында хисапларны карау һәм раслау.

10. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен күздә тоту;

2) гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәләшен тәмин итәләр;

3) территорияларне төзеклэндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьлэндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданны акчалары исәбеннән дә, жирлек башкарма комитеты белән килешү нигезендә дә жирлек бюджеты акчаларын кулланып гамәлгә ашыра алалар;

4) әлеге актларны кабул итү компетенциясенә кертелгән жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын жирлек Советына, жирлек башлыгына һәм жирлек башкарма комитетына кертергә хокуклы.

11. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе жирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру тәртибе

1. В территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатларында жирле үзидарә органнары инициативасы белән территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүче һәм территориядә яшәүче гражданны жыелышын оештыручы гражданның инициатив төркеме төзелә, аның чикләрендә әлеге территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданны жыелышы жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук гражданны жыелышын жирлек Советында территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча тәкъдим итәргә вәкаләтле (вәкилләрне) вәкил (вәкилләрне билгели).

3. Территориаль ижтимагый үзидарә жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлгәннән бирле гамәлгә куелган дип санала.

21 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданны жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкиле) жирлек башлыгына тапшырыла:

1) гражданны жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданны жыелышы беркетмәсе, гражданның паспортын алыштыра торган паспорт яки документ, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресы күрсәтелеп, туган көнен, исемен, әтисенең исемен, туган көнен, сериясен, номерын һәм датасын күрсәтеп;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләп рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә исемлекне һәм аларны алу датасын күрсәтеп документлар алуда расписка бирелә.

3. Жирлек башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кәргәннән соң ике атна эчендә аны алдан карау һәм жирлек советының уставны теркәү турындагы карары проектын әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жылышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан карап тикшергәндә һәм жирлек Советы утырышында киңәш бирү хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Жирлек советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә жирлек башлыгы әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Устав теркәүдән баш тарту мотивацияләнергә тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту нигезләре булырга мөмкин:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормаларына, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, жирлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларға каршы килү;

2) әлеге Уставның 19 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль иҗтимагый үзидарәне булдыруның максатка ярашлы булмавы сәбәпле рөхсәт ителми.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән мотивацияле карар өч көн эчендә рәсми рәвештә язмача булырга тиеш.

9. Жирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе гражданнар жылышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә жирлек Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр жирлек Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлгә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

22 нче мәкалә. Иҗтимагый тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышулар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу өчен жирлек Советы, жирлек башлыгы халык алдында тыңлаулар үткәрә ала.

2. Гавами тыңлаулар халык, жирлек советы яки жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Халык яки жирлек Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар жирлек Советы тарафыннан, ә жирлек башлыгы инициативасы белән жирлек башлыгы итеп билгеләнә.

3. Халык алдында тыңлауларга чыгарга кирәк:

1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында жирлек Уставына төгәл яңарту рәвешендә үзгәрешләр кертелү очракларыннан тыш;

2) жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты;

4) жирлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә жирлекне үзгәртү өчен тавыш бирү юлы белән йә гражданныр жыеннарында белдерелгән халык ризалыгын алу таләп ителгән очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар тиешле орган яки жирлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектын караган көнгә 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш, әгәр башка срок гамәлдәге законнарда каралмаган булса.

5. Ачык тыңлауларны үткәрү турында карар һәм халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, әгәр гамәлдәге законнарда бүтән срок каралмаган булса, халык алдында тыңлаулар үткәрү көненә 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Халык алдында тыңлаулар үткәрү турындагы карар бастырып чыгарылган көннән алып аларны уздыру көненә кадәр авыл халкы жирлек башлыгына халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый актның гавами тыңлауларына чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәерергә хокуклы. Жирлек башлыгы кергән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне гомумиләштерүне оештыра. Әлеге тәкъдимнәр һәм искәрмәләр гавами тыңлауларда катнашучылар игътибарына житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар муниципаль норматив хокукый акт проектын караган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткәрелә. Гавами тыңлауларда жирлекнең теләсә кайсы кешесе, әгәр башка срок гамәлдәге законнарда каралмаган булса, катнашырга хокуклы.

8. Ачык тыңлаулар йомгаклары буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр

кабул ителә, алар муниципаль норматив хокукый акт проектын халык алдында тыңлауга чыгарыла торган кабул итү компетенциясенә кертелә.

9. Гавами тыңлаулар нәтижәләре, кабул ителгән карарларны нигезләүне дә кертеп, гавами тыңлаулар үткәрелгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча, әгәр гамәлдәге законнарда бүтән срок каралмаган булса, бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

10. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән проектлар һәм мәсьәләләр буенча ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм жирлек халкына халык алдында тыңлауларны үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан таныштыруны, муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең жәмәгать тыңлауларында катнашуны тәэмин итә торган башка чараларны, гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш кабул ителгән карарлар өчен дәртле нигезне кертеп.

11. Генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Территорияне планлаштыру проекты, Территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, Территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, әлеге расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, рөхсәт бирүнең чик параметрларыннан баш тарту, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан баш тарту турындагы карарлар проектлары буенча төзелеш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү сораулары буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре расланмаган очракта, Ижтимагый фикер алышулар яки халык алдында тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар нигезләмәләрен исәпкә алып, жирлек Советы тарафыннан раслана торган норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

12. Авыл торак пункттында урнашкан жирле үзидарә органы карамагындагы бердәнбер медицина оешмасына карата аны бетерү, аның аерым бүлекчәсе эшчәнлеген туктату турында Карар кабул итү 29.1 статьяның 2 өлешендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. «Россия Федерациясендә гражданнарның сәламәтлеген саклау нигезләре турында» 2011 елның 21 ноябрәндәге 323-ФЗ номерлы Федераль закон, әлеге авыл торак пункттында яшәүчеләрнең әлеге медицина оешмасын гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә куючы жирле үзидарә органы тарафыннан үткәрелә торган ижтимагый (ачык) тыңлаулар нәтижәләре буенча белдерелгән фикерләрен исәпкә алып. Әлеге өлештә каралган Ижтимагый (гавами) тыңлауларны үткәрү һәм аларның нәтижәләрен билгеләү тәртибе «Россия Федерациясендә гражданнарның сәламәтлеген саклау нигезләре турында» 2011 елның 21 ноябрәндәге 323-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә медицина оешмасын гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә куючы жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

23 Статъя. Гражданнар жыелышы

1. Жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында халыкка мәгълүмат житкерү, жирлек территориясенә бер өлешендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру турында гражданнар жыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар жыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар жыелышы халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган очрақларда үткәрелә.

3. Жирлек Советы яисә жирлек башлыгы тарафыннан үткәрелә торган гражданнар жыелышы жирлек советы яки жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләренә кимендә 10 процентлы гражданнар төркеменә язма тәкъдиме буенча билгеләнә.

Гражданнар жыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның каравына чыгарыла торган мәсьәләләр, тәкъдим ителгән вакыт һәм жыелыш үткәрү урыннары исемлеге булырга тиеш. Тәкъдимгә вәкаләтле затлар кул куйган булырга тиеш, ә жыелышны уздыру инициативасы белән әлеге гражданнар төркеме мөрәжәгать итә икән, аларның һәрберсенә фамилиясе, исеме, әтисенә исеме, туган көне, яшәү урыны адресы күрсәтелгән.

Жирлек советы үзенә якындагы утырышында гражданнар жыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Жирлек советы гражданнарның жыелышын үткәрүдән аның максатка ярашлы булмавы сәбәпле баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышының уздырылу вакыты һәм урыны һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр жыелыш үткәрелгәнче жиде көннән дә соңга калмыйча моның өчен массакуләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, һәр фатир (ишегалды) йөрешләреннән, белдерүләрдән һәм башка мөмкин булган чаралардан файдаланып хәбәр ителәр.

Гражданнар жыелышын жирлек башкарма комитеты эзерли һәм үткәрә.

7. Жыелыш эшендә 18 яшькә житкән, шушы территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнының тору урыны һәм яшәү урыны буенча муниципаль сайлаулар үткәргәндә кулланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә теркәү исәбе белешмәләре нигезендә билгеләнә.

Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар санының кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар жыелышы хокуклы санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларына мөрәжәгатьләр кабул итә, шулай ук гражданнар жыелышын жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең жирле үзидарә вазыйфай затлары белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышының вәкаләтләре Федераль закон, әлеге Устав һәм жирлек Советының норматив хокукый акты, территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтижеләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

24 Статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм жирлекнең барлык халкы вәкилләренә фикерләрен ачыклау кирәк булган очракта үткәрелә. Жирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышын чакыру авыр булган очракларда үткәрелә, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 100 кешедән артып китсә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышы вәкаләтләрен башкара.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Жирлек советы яки жирлек башлыгы тарафыннан үткәрелә торган гражданнар конференциясе жирлек советы яки жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы санала. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар (делегатлар жыелышы) конференциясен билгеләү һәм үткәрү тәртибе жирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очрақларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) нәтижеләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә тиеш).

25 Статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнар белән сораштыру жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алуын ачыклау өчен жирлекнең бөтен территориясендә яки өлешендә үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итә.

2. Сораштыруда сайлау хокукына ия булган жирлектә яшәүчеләр катнаша ала.

3. Гражданнар арасында сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) жирлек советы яки жирлек башлыгы – жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - жирлекнең максатчан билгеләнешен республика һәм төбәкара объектлар өчен үзгәртү турында Карар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен.

4. Сораштыру үткәрү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Сораштыруны билгеләү турында карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Жирлек Советы карарында гражданнар арасында сораштыру билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм вакыты;

2) Сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорау (сорулар) формулировкасы;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру таблицасы формасы;

5) сораштыруда катнашучы авыл жирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны.

6. Жирлектә яшәүчеләргә гражданнар арасында сораштыру үткәрелгәнче кимендә 10 көн алдан хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү белән бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) жирлек бюджеты акчалары исәбеннән – жирлекнең жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә.

8. Сораштыру нәтижәләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә бастырылырга (чыгарылырга) тиеш. Сораштыру нәтижәләре белән жирлектә яшәүче һәркем таныша ала. Сораштыру нәтижәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

26 Статья. Жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләргә халык фикер алышуына чыгару турындагы карар жирлек Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданның таләбе буенча жирлек советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча массакуләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, жирлектә яшәүчеләргә жиберелә, халык белән таныша алырлык урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәлә белән бер үк вакытта жирлек советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәргә һәм искәртмәләргә карау буенча эшне оештыру срогын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия төзиләр.

4. Жирлек советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр жирлек советына жиберелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр жирлек Советы тарафыннан карала. 7. Халык фикер алышуы нәтижәләре турында халыкка хәбәр ителә.

27 Статья. Жирле үзидарә органнарына гражданның мөрәжәгәтләре.

1. Гражданныр жирлекнең жирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм коллектив мөрәжәгәтләргә хокуклы.

2. Гражданныр мөрәжәгәтләре «Россия Федерациясе гражданныр мөрәжәгәтләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы

Федераль законда, шулай ук гамәлдәге Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда каралырга тиеш.

3. Мөрәжәгатьләрне карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Жирле үзидарәнең вазыйфай затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

28 статья. Жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. 1. Жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә ижтимагый контрольне гамәлгә ашыру һәм жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләгәндә һәм тормышка ашырганда халыкның ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу максатында гражданның һәм жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү өчен жирлекнең ижтимагый советы төзелә.

2. Жирлекнең ижтимагый советы жирлектә яшәүчеләрнең, ижтимагый берләшмәләрнең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның үз теләкләре белән катнашуы нигезендә төзелә.

3. Жирлекнең ижтимагый советын формалаштыру тәртибе, вәкаләтләре, аның утырышларын үткәру һәм карарлар кабул итү тәртибе, жирле үзидарә органнарының мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм жирлекнең ижтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итү буенча хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны таркату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлегенә башка мәсьәләләре жирлек Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка ижтимагый (консультатив) Советлар жирлекнең жирле үзидарә органнары каршында үз карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Ижтимагый (консультатив) советларда эшләү ижтимагый башлангычларда башкарыла.

29 Статья. Резидентлар тарафыннан турыдан-туры тормышка ашыруның башка формалары

Авыл жирлеге жирле үзидарә һәм аны тормышка ашыруда катнашу

1. Әлеге устав белән беррәттән, федераль законда каралган жирле үзидарә халкы тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру формалары һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы нигезендә гражданның жирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда гамәлгә ашыруда катнашырга хокукы.

2. Авыл халкы тарафыннан жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклек принципларына нигезләнә.

Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары халыкка жирлектә яшәүчеләрнең жирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыруында һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында булышырга тиеш.

III бүлек. ЖИРЛЕК СОВЕТЫ

30 Статья. Жирлек Советы - Жирле үзидарәнең вәкиллекле органы

1. Жирлек Советы-Жирле үзидарәнең даими эшләүче сайланулы, коллегияль вәкиллекле органы булып тора.
2. Жирлек Советының рәсми исеме ««Новопольский авыл жирлеге Советы»».
3. Жирлек Советының вәкаләтләр срогы-5 ел.
4. Жирлек советы жирлек халкына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.
5. Жирлек советының мөһере, исеме язылган бланклары бар.
6. Жирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

31 Статья. Жирлек Советы Составы

1. Жирлек советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайлана торган 7 депутаттан тора.
2. Жирлек советы аның составына жирлек Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен депутат сайлап алганда хокуклы була.
3. Жирлек уставы белән жирлек Советы утырышының хокукый хокукы билгеләнә. Сайланган депутатлар саныннан 50 проценттан да кимрәк булса, жирлек советы утырышы вәкаләтле дип санала алмый. Жирлек советы утырышы кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә.
4. Жирлекнең яңа сайланган Советы жирлек уставы билгеләгән срокка жыела, ул жирлек Советы сайланганнан соң 30 көннән дә артмаска тиеш.

32 Статья. Жирлек Советы депутаты статусы

1. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш жирлек Советы эшли башлаган көннән туктый.
2. Жирлек Советы депутаты, әлеге устав белән билгеләнгән очрактардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә, бушатылмаган нигездә эшли.
3. Депутат статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.
4. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен жирлек Советы законнары, әлеге Уставы, карарлары нигезендә тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Жирлек Советы депутаты жирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдэләрен үтәргә тиеш, алар арасында депутатның түбәндәге йөкләмәләре дә булырга тиеш:

1) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен депутат статусын кулланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки абруена зыян китерә алган конфликтлы ситуацияләрдән сакланырга

3) Жирлек киңәшләре; мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы астында - шәхси кызыксыну турыдан-туры яки турыдан-туры булмаган яисә Депутат вазыйфаларын тиешенчә, объектив һәм битараф башкаруга тәэсир итә алган ситуация-бу турыда жирлек советына хәбәр итү һәм аның карарын үтәү, бу конфликтны булдырмау яки жайга салу

4) кызыксыну; жирлек Советында урнаштырылган чыгышлар кагыйдэләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләрне игълан итмәскә һәм кулланмаса;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләр, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләр) депутат вазыйфаларын башкару сәбәпле алмаса);

6. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә тиеш. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затының, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән затның вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, 2012 елның 3 декабрәндәге 230-номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар үтәлмәгән очракта, вакытыннан алда туктатыла - «дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) алуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән».

7. Жирлек Советы депутаты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты карары белән Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Әлеге статьяның 7 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәмәү фактларын, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм тотуны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы закон белән, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акчаларны һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яисә) файдаланырга», Татарстан Республикасы Президенты Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән Жирле үзидарә органына, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле яисә судка мөрәжәгать итә.

9. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында урнаштырыла һәм (яисә) массакүләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастыру өчен бирелә.

10. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары тормышны тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемент объектларының эшләвен бозмау, жәяүлеләр хәрәкәтенә һәм (яки) транспорт чараларына комачаулау яки гражданның торак урыннарына яки транспорт һәм социаль инфраструктура объектларына керүенә китермәү шарты белән махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә. Татарстан Республикасы Башкарма хакимияте органнарына яисә Жирле үзидарә органнарына мондый очрашулар турында хәбәр итү кирәк түгел. Шулай ук вакытта депутат әлеге органнарда уздыру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

11. Жирле үзидарә органнары депутатлар белән очрашулар үткәрү өчен махсус урыннар билгели, шулай ук депутатлар белән очрашулар уздыру өчен Жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели.

12. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары ачык чара рәвешендә жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13. Жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән гавами чара рәвешендә депутат белән очрашулар оештыруга яки үткәрүгә каршылык күрсәтү Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка ия.

33 Статья. Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешма, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотта.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елына кимендә бер тапкыр хисап тотта, аларга жирлек советы эше турында вакыт-вакыт хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Жирлек Советы депутаты жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, андагы мәсьәләләрне дәрәс һәм вакытында хәл итүгә ярдәм итәргә тиеш.

34 Статья. Яңа сайланган жирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш жирлек Советы беренче утырышка жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела. Сайлаулардан соң беренче утырыш жирлек башлыгы тарафыннан чакырыла, ә ул булмаган очракта – жирлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан чакырыла.

2. Сайлаулардан соң жирлек советының беренче утырышын жирлек Советының иң өлкән яшьтәге депутаты ача һәм алып бара.

35 Статья. Жирлек Советы Компетенциясе

1. Жирлек Советы компетенциясендә:

- 1) жирлек уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- 2) жирлек территориясендә гомуми кагыйдәләр билгеләү;
- 3) жирлек бюджетын һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау;
- 4) жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;
- 5) жирлекнең социаль-иқтисади үсеше стратегиясен раслау;
- 6) авыл жирлеге чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива тәкъдим итү;
- 7) жирлек Советы депутатларын сайлауны билгеләү; сайлау округларының жирлек Советы депутатларын сайлау схемасын раслау;
- 8) жирле референдумны билгеләү;
- 9) жирлек башлыгын сайлау;
- 10) жирлек Советына депутатлар арасынан муниципаль район Советына вәкил сайлау;

11) жирлек башкарма комитеты структурасын раслау, анын хезмэткэрлэренең чик санын билгеләү;

12) жирлек сайлау комиссиясе эгъзаларын билгеләп кую;

13) жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору, жирлек Советы депутатын чакыртып алу мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;

14) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

15) авыл жирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән федераль законнар нигезендә аны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; жирлек Советы тарафыннан килештереп яисә расланганнан соң читләштерелә торган муниципаль милек төрлэренең исемлеген билгеләү;

16) жирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

17) жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

18) жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтлэрен үтәвен тикшереп тору;

19) урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, төбәк әһәмиятендәге яки муниципальара әһәмияттәге, муниципаль районның жирле әһәмиятендәге автомобиль юлларынан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару;

20) жирлек бюджетыннан территориаль ижтимагый үзидарә органнарына кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

21) автоном коммерциячел булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерциячел булмаган оешмалар булдыру, муниципальара хужалык жәмгыятьлэрен ябык акционерлык жәмгыятьлэре һәм жаваплылыгы чиклэнгән жәмгыятьлэр рәвешендә гамәлгә кую турында карарлар кабул итү;

22) массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

23) жирлек Уставын һәм жирлек Советы карарларын аңлату;

24) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча жирлек Советы Регламентын һәм башка карарлар кабул итү;

25) жирлек башлыгын отставкага жибэрү турында Карар кабул итү;

26) жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэлэрен раслау;

27) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлеклэрнең вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтлэр, шулай ук әлегә устав тарафыннан жирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтлэр.

2. Жирлек Советы, жирлек башлыгы яки аерым депутатлар (депутатлар төркемнэре) белән идарә итү һәм (яисә) жирлек Советы, жирлек башлыгы һәм депутатларның эшчәнлеген тәэмин итүгә юнэлдерелгән жирлек бюджеты

чараларыннан тыш, аны үтәү процессында жирлек бюджеты чаралары тарафыннан рөхсәт ителми.

3. Жирлек советы жирлек башлыгының аның эшчәнлегенә, жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә һәм жирлек башлыгына караган башка жирлек үзидарә органнары эшчәнлегенә, шул исәптән жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә хәл итү турындагы еллык хисапларын тыңлый.

36 Статья. Жирлек советының эш тәртібе

1. Жирлек советының эш тәртібенә әлегә Устав һәм жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Жирлек советы эшенең төп формасы-аның утырышлары, анда жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Жирлек советы утырышы, әгәр анда жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан 50 проценттан артыгы катнашса, хокуклы була.

4. Жирлек советының чираттагы утырышлары кирәк булганда, ләкин кимендә ике айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар жирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер чакырыла.

5. Совет утырышлары жирлек башлыгы тарафыннан чакырыла. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртібенә турында – биш көннән дә соңга калмыйча, чираттан тыш утырыш үткәрелгәнчә бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Жирлек Советы утырышлары ачык һәм ачык итеп уздырыла. Жирлек советының ачык утырышларында жирлекнең теләсә кайсы кешесенә катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда жирлек Советы ябык утырыш уздыру турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда жирлек Советы чакырган затлар гына, шулай ук законнар нигезендә утырышта катнашырга хокуклы затлар катнаша ала.

7. Жирлек Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсен алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны уздыру датасы, урыны һәм вакыты турында мәгълүматлар кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчәрелә һәм тавыш бирү йомгалары күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Жирлек советы утырышы беркетмәсенә кул куйганнан соң жирлек башлыгы белән жирлектә яшәүчә һәркем таныша ала.

8. Жирлек Советы утырышларында һәр депутатның бер тавышы бар. Жирлек Советы депутаты үзе тавыш бирү хокукын тормышка ашыра. Жирлек Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлегә Устав, жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

9. Жирлек башлыгы тавышы жирлек Советы карарларын кабул иткәндә жирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

37 Статья. Жирлек Советы эшчэнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчэнлеген жирлек башлыгы башкара.
2. Жирлек Советы Регламенты нигезендә жирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм эзерләү өчен, жирлек башлыгы һәм аның урынбасарынан тыш, комиссияләр төзелә һәм (яисә) әлеге мәсьәләләрне эзерләү өчен җаваплы депутатлар жирлек советы эшчэнлегенең төп юнәлешләре буенча билгеләнә ала.
3. Муниципаль программаларны, жирлек Советы карарлары проектларын эзерләү, жирлек карамагына кертелгән мөһим мәсьәләләр турында фикер алышу өчен, жирлек Советы каршында депутатлар, жирлек башкарма комитеты, ижтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм жирлектә яшәүчеләр составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелә ала.
4. Жирлек Советы эшчэнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итүне жирлек Советы Аппараты гамәлгә ашыра.

38 Статья. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләрне гамәлгә ашыру

1. Жирлек советы жирлек территориясендә әлеге Устав нигезләмәләренен жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актларның үтәлешен, жирлек бюджетының үтәлешен, жирлекнең бюджеттан тыш фондлары акчаларын, жирлекне үстерү программаларын, жирлек башкарма комитеты эшчэнлеген контрольдә тотта.
2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу очраклары ачыкланган очракта, жирлек башлыгы депутатлар арасынан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзәргә мөмкин.
3. Законнар нигезендә жирлек Советы карары, жирлек башлыгы карары нигезендә жирлек бюджеты чараларын максатчан куллануны, муниципаль милектән файдалануның нәтижәлелеген, шулай ук жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык эшчэнлегенең башка мәсьәләләрен тикшерү (ревизияләр) үткәрелә ала. Тикшерүләргә (ревизияләргә) билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителәргә мөмкин.
4. Жирлекнең башкарма комитеты, предприятие, учреждение, оешма, вазыйфаи затлар, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, әгәр законда башкача билгеләнмәгән булса, жирлек Советының, аның контроль комиссиясенен, жирлек Советы депутатының мөрәҗәгатә буенча жирлек Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Жирлек советы контроль функцияларен гамэлгә ашырып, жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуксыз.

39 Статъя. Муниципаль район Советына жирлек вәкилен сайлау

1. Жирлек вәкиле жирлек Советы депутатлары арасыннан Зеленодольск муниципаль район Советына яшерен тавыш бирү белән сайлана.

2. Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артырагы тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

40 Статъя. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы вәкаләтләре, аны формалаштыру тәртибенә бәйсез рәвештә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган нигезләр буенча һәм тәртиптә вакытыннан алда туктатылырга мөмкин. Авыл жирлегә Советы вәкаләтләре дә туктый:

1) күрсәтелгән орган үз-үзен таркату турында Карар кабул иткән очракта. Шул ук вакытта үз-үзенә таркату турында карар жирлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

2) жирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кәргән очракта, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләре кушылуга бәйле рәвештә;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5, 7.2 өлешләре нигезендә жирлек үзгәртеп корылган очракта, шулай ук жирлек бетерелгән очракта;

4) жирлекнең шәһәр округы белән берләшүе сәбәпле муниципаль берәмлек статусын югалткан очракта;

5) жирлек чикләре үзгәрү яки жирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтижәсендә жирлек сайлаучылары саны 25 проценттан артыграк булган очракта.

6) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамэлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый акты чыгару срогын бозу.

2. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар федераль законда билгеләнгән срокларда үткәрелә.

41 нче мәкалә. Советның үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе Авыл жирлекләре

1. Жирлек советын үзбилгелендерү турында карар жирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә яртысы күләмендә кабул ителергә мөмкин.
2. үзеңне таркату турында Карар кабул итү инициативасы тәкъдим ителә алмый:
 - 1) жирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;
 - 2) жирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау чорында;
 - 3) жирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.
3. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезләүче башка материаллар да кушылырга мөмкин.
4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен жирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Жирлек Советы яисә жирлек башлыгы карары буенча жирлек советының үз-үзен таркату мәсьәләсе ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.
5. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау озынлыгы жирлек Советы депутатлары һәм жирлектә яшәүчеләр тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык хәлләре һәм Нигезләмәләре турында һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Self-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне жибәрү инициативасы белән ике айдан соң кабул ителергә мөмкин.
6. Жирлек советын үзбилгелендерү турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе тарафыннан яшерен тавыш бирү юлы белән кабул ителә.
7. Жирлек Советы тарафыннан үз үзен таркату турындагы тәкъдим кире кагылган очракта үз үзен таркату турындагы инициатива тавыш бирүдән соң бер елдан да иртәрәк чыгарылырга мөмкин.

42 нче мәкалә. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:
 - 1) үлем;
 - 2) үз теләге белән отставкага китү;
 - 3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;
 - 4) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
 - 5) судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
 - 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, аларга чит ил гражданлыгын алырга яисә яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданының чит ил гражданлыгы булган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәвенә хокукын раслый торган башка документ алырга хокуклы, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

8) сайлаучылар фикере;

9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив гражданлык хезмәтенә юллама;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка очрактарда.

2. Жирлек Советының жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез салынган көн жирлек Советына әлеге гаризаны кабул итү көне булып тора.

3. Әлеге статьяның 1-7, 10 һәм 11 өлешендәге 1 пунктларында күрсәтелгән очрактарда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында жирлек Советы карарында жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пункттында каралган очракта, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш биру нәтиҗәләрен рәсми бастырып чыгару көненнән туктатыла.

5. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пункттында каралган очракта жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

7. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта, жирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

43 нче мәкалә. Жирлек башлыгы-жирлекнең иң югары вазыйфаи заты

1. Жирлек башлыгы-жирлекнең иң югары вазыйфаи заты.
2. Жирлек башлыгы жирлек Советы тарафыннан сайлана.
3. Жирлек башлыгы бер үк вакытта жирлек советын һәм жирлек башкарма комитетын житәкли.
4. Жирлек башлыгының рәсми исеме «Новопольский авыл жирлеге башлыгы».
5. Жирлек башлыгы вазыйфасы буенча Зеленодольск муниципаль район Советы депутаты булып тора.

44 нче мәкалә. Жирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. Жирлек башлыгы яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында жирлек Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана. Жирлек башлыгын сайлау жирлек Советы депутатлары тарафыннан күрсәтелә торган кандидатлар арасынан, шул исәптән жирлектә яшәүчеләрнең, ижтимагый берләшмәләрнең, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Советы депутаты, аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, жирлекнең сайланган башлыгы булып санала.

3. Сайланганнан соң жирлек башлыгы ант бирә:

«Жирлек башлыгының үземә йөкләнгән югары вазыйфаларын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, жирлек уставын үтәргә, жирлектә яшәүчеләрнең тормыш-көнкүрешен тәмин итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчемне һәм белемемне кулланырга ант итәм.»

45 нче мәкалә. Жирлек Башлыгы Статусы

1. Жирлек башлыгы даими нигездә эшли.

2. Зеленодольск муниципаль район Советында даими нигездә биләп торган жирлек башлыгы вазыйфасына сайланган очракта, ул жирлек башлыгы вәкаләтләрән бушатылмаган нигездә гамәлгә ашыра.

3. Үз вәкаләтләрән даими нигездә гамәлгә ашыручы жирлек башлыгы хокуксыз:

- эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль

берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, сәяси партиядә катнашудан тыш, съездда (конференциядә) яки бүтән ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмаларының гомуми жыелышында катнашырга кооперативлар, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очрактардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы яисә жирле үзидарә органы исемнән гамәлгә ашырылган очрактардан тыш;

- укытучы, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләتلәр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый, әгәр Россия халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса
Яисә Россия Федерациясе законнары белән;

- идарә органнары, Попечительлар яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчеләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы жирлек башлыгы гражданлык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу эше буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

Жирлек башлыгы вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек башлыгы «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә тиеш. Жирлек башлыгы вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәдәге 230-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычларны үтәмәгән очракта, вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчаларны һәм кыйммәтләрен чит ил банкларында саклауны тыю турында», Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.

5. Жирлек башлыгы үз эшчәнлегендә жирлек халкына һәм жирлек Советына «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәдәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә контроль астында һәм хисап тотта.

6. Жирлек башлыгы елына бер тапкыр жирлек Советы каршында үз эшчәнлеге турында хисап тотта.

46 Статъя. Авыл Жирлеге Башлыгы Вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

- 1) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлек жирлек исеменнән эш итә;
- 2) жирлек башкарма комитетын башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, ышанычсыз жирлек башкарма комитеты исеменнән эш итә;
- 3) жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек советы утырышларын чакыра һәм аларга рәислек итә;
- 4) жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә шәхси идарә итү принципларында житәкчелек итә һәм аның вәкаләтләренә кергән жирлек башкарма комитеты тарафыннан үтәлүе өчен шәхси җаваплылык тотат;
- 5) әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә жирлек Советы кабул иткән хокукый актларга имза сала һәм халыкка житкерә;
- 6) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисаплар тәкъдим итә;
- 7) жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проектын һәм аларның үтәлеше турында хисапларны жирлек Советы каравына тәкъдим итә;
- 8) үз вәкаләтләре чикләрендә жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;
- 9) жирлек Советы утырышлары беркетмәләренә имза сала;
- 10) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча жирлек Советы хокукый актын кабул итүне оештыра;
- 11) жирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук жирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;
- 12) жирлек Советы раславына жирлек башкарма комитеты структурасы проектын кертә, жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен эшчеләрнең иң чик саны һәм хезмәткә түләү фонды белән расланган структура нигезендә раслай;
- 13) жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, муниципаль хезмәткәрләренә һәм жирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;
- 14) жирлек Советы аппараты эшенә житәкчелек итә;
- 15) жирлек Советы эшендә ачыклыкны һәм жәмәгәтчелек фикерен исәпкә алуны тәэмин итү буенча чаралар күрә;
- 16) жирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны таләп итәргә хокуклы;

17) жирлек башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими рәвештә мәгълүмат бирә, жирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнар премиясен оештыра, айга бер тапкыр гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

18) жирлекнең расланган бюджеты нигезендә жирлек акчалары белән эш итә, банк учреждениеләрендә жирлекнең бюджет һәм башка счетларын ача һәм япа, муниципаль берәмлек исемнән муниципаль берәмлеккә карата дөгвалар буенча җавап бирүче вәкиле: жирлекнең жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфай затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә физик яки юридик затка салынган зыянны каплау турында муниципаль берәмлек исемнән чыгыш ясый. ведомство карамагындагы оешмалар, шул исәптән законга яисә башка норматив хокукый актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә дә ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча субсидиар җаваплылык тәртибендә бирелүче;

19) жирлек бюджетында жирлек Советы эшчәнлеген тәмин итүгә каралган чыгымнар буенча бүлүче булып тора;

20) жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәмин итә, аларның үтәлеше өчен шәхси җаваплылык тота; тиешле законнар нигезендә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

21) елга бер тапкыр яки жирлек Советы таләбе буенча жирлек Советына жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеге һәм эшчәнлеге турында хисап тапшыра;

22) Дәүләт һәм башка органнарда жирлек мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, жирлек башкарма комитеты исемнән судка гаризалар бирә, ышаныч кәгазьләре бирә;

23) жирлекнең жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, жирлек территориясендә эшләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеген тәмин итә;

24) жирлек исемнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

25) муниципаль-хосусый партнерлык өлкәсендә муниципаль-хосусый партнерлык проекты гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итә, әгәр муниципаль берәмлек гавами партнер булып торса йә муниципаль берәмлек катнашында уртак конкурс үткәрү (Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты катнашында уртак конкурс уздыру планлаштырылган очрактан тыш) планлаштырыла, шулай ук «дәүләт-хосусый партнерлык турында " 2015 елның 13

июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына, Россия Федерациясенең башка федераль законнарына һәм норматив хокукый актларына, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларына,» Новополюское авыл җирлеге «муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында;

26) «Россия Федерациясендә дәүләт-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органын билгели;

27) «Россия Федерациясендә дәүләт - хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясындагы 2-5 өлешләре нигезендә проектның нәтижәләлеген бәяләүне уздыру һәм аның чагыштырма өстенлеген билгеләү өчен Татарстан Республикасы башкарма хакимият органына муниципаль-хосусый партнерлык проектын җибәрә;

28) җирлек Советының законнары, әлеге Уставы, карарлары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

47 нче мәкалә. Авыл Җирлеге Башлыгы Урынбасары

1. Җирлек башлыгы тәкъдиме белән җирлек Советы тарафыннан депутатлар арасынан җирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Җирлек Советы депутаты, аны сайлау өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, җирлек башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

3. Җирлек башлыгы урынбасары җирлек Советы Регламентында билгеләнгән бурычларны бүлү нигезендә функцияләрне башкара, җирлек башлыгы йөкләмәләрен үти, ә аның вакытлыча булмавы (авыру яки ялга бәйле рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үти алмавы яки вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мөмкинлеге булмаса, җирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Җирлек башлыгы урынбасары, әлеге Уставның 45 статьясындагы 2 пункттында күрсәтелгән очрактан тыш, бушатылмаган нигездә үз вәкаләтләрен башкара.

5. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирлек башлыгы урынбасары хокуксыз:

- эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләренң башка берләшмәләрендә, сәяси партиядә катнашудан тыш, съездда (конференциядә) яки

бүтән ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмаларының гомуми жыелышында катнашырга кооперативлар, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очрақлардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырылган очрақлардан тыш

дәүләт органы яки жирле үзидарә органы;

- укытучы, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

- идарә органнары, Попечительлар яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчеләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы жирлек башлыгы урынбасары гражданлык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

Жирлек башлыгы урынбасары «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Жирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәдәге 230ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очрақта, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычлар үтәлмәгән очрақта, вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчаларны һәм кыйммәтләргә чит ил банкларында саклауны тыю турында», Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.

Жирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

6. Жирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлегә Уставның 42 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәдәге 131-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очрақта, жирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

7. Жирлек башлыгы урынбасары жирлек башлыгы инициативасы белән кабул ителә торган жирлек Советы карары яисә депутатлар төркеме таләбе буенча жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше белән вазыйфадан теләсә кайсы вакытта алынырга мөмкин. Жирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

48 нче мәкалә. Жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Авыл жирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага китү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләшү;

5) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

6) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

7) судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы; чит ил гражданлыгын алуга йә аларга яшәүгә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алуга, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;

10) сайлаучылар фикере;

11) сәламәтлек торышы буенча жирлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра алмауның суд тәртибендә билгеләнгән чыдамлылыгы;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5, 7.2 өлешләре нигезендә, шулай ук муниципаль берәмлек бетерелгән очракта гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору;

13) жирлекнең шәһәр округы белән берләшүе сәбәпле муниципаль берәмлек статусын югалткан очракта;

14) жирлек чикләре үзгәрү яки жирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтижәсендә жирлек сайлаучылары саны 25 проценттан артыграк булган очракта;

15) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актыны чыгару срогын бозу;

2. Жирлек башлығы вәкаләтләре шулай ук чикләүләрне, тыюларны үтәмәү, «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәү сәбәпле вакытыннан алда туктатыла, 7 майдагы федераль закон 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне чит ил банкларында саклауны тыю турында», Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану».

3. Жирлек башлығын отставкага жибөрү турындагы мәсьәләне караганда, утырыш жирлек Советы депутаты рәислегендә уза.

4. Жирлек башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча аңа карата сак астына төрмә яисә аның вәкаләтеннән вакытлыча читләштерү чараларын куллану очрагында вакытлыча жирлек башлығы урынбасары башкарыла.

5. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 1-11, 16 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча жирлек башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлекнең яңа башлығын сайлау жирлек Советының якындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

6. Жирлек башлығы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлек Советы тарафыннан үз составыннан яисә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан сайланучы жирлек башлығын сайлау вәкаләтләре шундый туктатылган көннән алты айдан да соңга калмыйча башкарыла.

Жирлек Советы вәкаләтләре срогы чыкканчы алты айдан да кимрәк вакыт калса, жирлек башлығын жирлек Советы составыннан сайлау яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында, ә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан жирлек башлығын сайлау - жирлек Советы сайланган көннән өч ай эчендә хокукый составта башкарыла.

7. Вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган жирлек башлығы жирлек башлығы вазыйфасыннан азат итү турындагы хокукый акт нигезендә йә жирлек башлығын отставкага жибөрү турындагы жирлек советы карары нигезендә әлеге хокукый актка яки суд тәртибендә карарга шикаять бирсә, жирлек Советы жирлек башлығын сайлау турында жирлек Советы тарафыннан үз составыннан яисә конкурс комиссиясеннән сайланучы кандидатлар арасынан карар кабул итү хокукында түгел конкурс нәтижәләре буенча, суд карары законлы көченә кәргәнче.

49 Статья. Авыл жирлеге башлыгын отставкага жибөрү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә жирлек башлыгын жирлек Советы депутатлары инициативасы яисә Татарстан Республикасы Президенты инициативасы буенча отставкага жибәергә хокуклы.

2. Жирлек башлыгын отставкага жибөрү өчен нигез булып тора:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенә 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтижеләрнең һөжүменә китергән жирлек башлыгы гамәлләре (гамәл кылмаулары) карарлар, гамәлләр (гамәл кылмаулары) ;

2) жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлегә устав белән каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру бурычларын һәм (яисә) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү бурычларын үтәмәү Татарстан Республикасы законнары һәм законнары белән;

3) жирлек башлыгының жирлек Советы каршындагы еллык хисабы нәтижеләре буенча, ике тапкыр рәттән бирелгән эшчәнлегенә канәгатьләнәрлек бәя бирмәү;

4) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү аерым категория затларга счетлар (кертәмләр) ачарга һәм булырга, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчаларны һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс коралларына ия булу һәм (яки) куллану»;

5) жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты, жирлекнең башка органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары һәм ведомство карамагындагы оешмалар раса, милләт, тел, дингә мөнәсәбәт һәм башка шартларга бәйле рәвештә кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре тигезлегенә дәүләт гарантияләрен массакүләм бозуга юл кую, раса, милли, тел яисә дини караш билгеләре буенча хокукларны һәм дискриминацияне чикләү һәм чикләү, әгәр бу милләтара һәм конфессияара татулыкны бозуга китерсә һәм милләтара (этникара) һәм конфликтларга ярдәм итсә.

3. Жирлек Советы депутатларының жирлек башлыгын жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере чыгарылган отставкага жибөрү турындагы инициативасы жирлек Советына кертелә торган мөрәжәгать

рәвешендә рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән мөрәжәгать жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары проекты белән бергә кертелә. Әлеге инициативаны тәкъдим итү турында жирлек башлыгы һәм Татарстан Республикасы Президенты күрсәтелгән мөрәжәгатьне жирлек Советына керткән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында жирлек Советы депутатлары инициативасын карау Татарстан Республикасы Президенты фикерен исәпкә алып башкарыла.

5. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы депутатлар инициативасын караганда, жирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән һәм (яисә) жирлек башлыгының нәтижәләргә китергән гамәлләрән, гамәлләрән (гамәл кылмауларын) тәэмин итүгә кагылышлы мәсьәләләрне карау күздә тотыла, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенәң 2 һәм 3 пунктларында каралган жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карар Татарстан Республикасы Президенты ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Татарстан Республикасы Президентының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасы жирлек Советына жирлек Советының тиешле карары проекты белән бергә кертелә торган мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлеге инициативаны тәкъдим итү турында жирлек башлыгы күрсәтелгән мөрәжәгатьне жирлек Советына керткән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

7. Жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы инициативасын карау жирлек Советы тарафыннан тиешле мөрәжәгать кертелгән көннән бер ай эчендә гамәлгә ашырыла.

8. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карар, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

9. Жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карар жирлек Советы утырышында рәислек итүче депутат тарафыннан имзалана.

10. Жирлек Советы жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында Карар кабул иткәндә тәэмин ителергә тиеш:

1) аларга тиешле утырышны үткөрү датасы һәм урыны турында алдан хәбәрнамә алу, шулай ук жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының мөрәжәгәте һәм аны отставкага жибәрү турында жирлек Советы карары проекты белән танышу;

2) ана жирлек Советы депутатларына отставкага китү өчен нигез буларак күрсәтелә торган шартлар турында аңлатма бирү мөмкинлегә бирү.

11. Жирлек башлыгы аны отставкага жибәрү турындагы карар белән килешмәгән очракта, ул язмача үз фикерен әйтергә хокуклы.

12. Жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы карар аны кабул иткән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми бастырып чыгарылырга тиеш. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жибөрү мәсьәләсе буенча язма рәвештә үз фикерен белдерсә, ул жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

13. Жирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы инициативасы жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы мәсьәлә жирлек Советына әлеге мәсьәлә каралган көннән ике айдан да иртәрәк чыгарылырга мөмкин.

50 Статья. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларга куела торган чикләүләр һәм бурычлар

1. Жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын биләүгә дэгъва кылучы гражданныр һәм жирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын биләүче затлар үзләренә керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренә) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Татарстан Республикасының югары вазыйфаи затына (югары башкарма) Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә.

2. Жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын биләүче затлар тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр Зеленодольск муниципаль районы сайтында " Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла һәм (яисә) массакуләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастыру өчен бирелә.

3. Әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләренә дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы югары вазыйфаи заты карары буенча гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары вазыйфасын биләүче затның «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «чыгымнарның туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән бурычларны үтәмәү фактларын, чикләүләренә, тыюларны, үтәмәү фактларын ачыклаганда дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның керемнәренә", «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчалата акчаларны һәм кыйммәтләренә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында» 2013

елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән Татарстан Республикасының иң югары вазыйфай заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы житәкчесе) вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать итә жирлек башлыгы вазыйфасын биләүче зат, жирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре, яисә жирлек советына аның башка дисциплинар жәзасын кулланганда тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле.

Башлык V. эштән азат итү (вазыйфадан азат итү) затлар, ЖИРЛЕКТӘ, В МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕЛӘР ЫШАНЫЧНЫ ЮГАЛТУ БЕЛӘН БӘЙЛӘНЭШ

Мәкалә 51. Ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә ышаныч югалган очракта эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) кызыксыну конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрмәү, аның ягы булып тора;

2) затның үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәве яки дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмә бирү;

3) Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасының идарә органы эшчәнлегендә түләүле нигездә затның катнашуы;

4) зат тарафыннан эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчәләре составына керүе, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

2. Үзенә буйсынган затның шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган, ул мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала, шулай ук муниципаль вазыйфаны биләгән зат үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу чаралары күрмәгән очракта, ышанычны югалту сәбәпле, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

3. Коррупциячел хокук бозган өчен ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаны биләүче затка эштән азат итү (вазыйфадан азат итү) рәвешендә түләтү турында белешмәләр жирле үзидарә органы тарафыннан кертелә, анда бу зат тиешле вазыйфаны биләгән, ышанычны югалту сәбәпле, эштән азат ителгән затлар реестрына, 2008 елның 25 декабрәдәге 273 номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган- «коррупциягә каршы көрәш турында» ФЗ.

VI башлыгы. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

52 нче мәкалә. Жирлек башкарма комитеты-жирлекнең жирле үзидарә органы

1. Жирлек башкарма комитеты жирле үзидарә органнарының жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен вәкаләтләре һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча әлеге Уставка бирелгән жирле үзидарә органы булып тора.

2. Жирлек башкарма комитеты муниципаль контрольлек итүче вәкаләтле орган булып тора. Жирлек Башкарма комитетының муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак оештыру структурасы, вәкаләтләре, функцияләре һәм эшчәнлек тәртибе күрсәтелгән вәкаләтле органның вазыйфаи затлары исемлеген һәм аларның вәкаләтләрен билгеләү жирлекнең муниципаль хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек Башкарма комитетының рәсми исеме «Новопоольский авыл жирлеге башкарма комитеты».

4. Жирлек башкарма комитеты жирлек советына һәм жирлектә яшәүчеләргә хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Башкарма комитеты, юридик зат булып тора, мөһере, бланклары үз исеме белән.

6. Жирлек башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

53 Статъя. Жирлек башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы жирлек башлыгы тәкъдиме буенча жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек башкарма комитеты структурасына жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, жирлек башкарма комитеты секретаре керә.

3. Жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә булышлык күрсәтү, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча килешенгән мәсьәләләрне хәл итү өчен жирлек башлыгы карары белән координация, эксперт һәм башка ижтимагый (консультатив) Советлар төзелә ала. Күрсәтелгән киңәшләр жирлек башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш ижтимагый башлангычларда башкарыла.

54 Статъя. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм бухгалтерлык өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзи һәм карый, жирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясе проектын эшли;

- жирлек бюджетының үтәлешен тәмин итә, жирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясен үтәүне оештыра;

- жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясенә үтәлеше турында хисап эзерли;

- жирлекнең икътисадын һәм социаль өлкәсен характерлаучы статистик күрсәткечләргә жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны дөүләт хакимияте органнарына Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә тапшыруны оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- муниципаль жирлектәгә мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, файдалану, боеру һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очрақларда жирлек Советы килешүенә (раславына) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр эзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә милекнең төрле рәвешләрен булдыруга ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләргә һәм Предприятиеләргә үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм биләгән вазыйфаларына житәкчеләрен азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны тәмин итә; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмә үтәлешен финанс белән тәмин итә; жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, жирлекнең үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

3) жирне һәм башка табигый ресурсларны куллану, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектәгә жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

- законнарда билгелэнгән тәртиптә жирлек территориясендәге жир кишәрлекләрен бирә һәм ала;

- экологик хәл турында халыкка хәбәр итә, тиешле органнарга әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында хәбәр итә;

4) авыл хужалыгын һәм эшқуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хужалыгы производствосын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын әзерли, раслый һәм тормышка ашыра, шулай ук жирлек Советына аларның үтәләше турында хисаплар кертә;

- жирлектә яшәүчеләрне элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте белән тәмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- жирлектә яшәүчеләрнең күпләп ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына иреккә керү мөмкинлеген тәмин итә;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын тәмин итә;

- жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, ташландык суларны агызуны, Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыра;

б) төзекләндерү һәм транспорт өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм ташу эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- жирлек советына жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслауга, аларның үтәләшен контрольдә тотуны, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территорияләрен төзекләндерүне оештыруны кертә;

- адрес объектларына адреслар бирә, адресларны үзгәртә, юкка чыгара, Дәүләт адреслары реестрында мәгълүмат урнаштыра;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларының үтәләшен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгелэнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында жирле үзидарә хокукларының бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятие, учреждение, оешма актларына шикаять бирә;

- жирлек чикләрендә янғын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәмин итә;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

- муниципаль сайлауларга, жирле референдумга, жирлек депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларын, жирлек Советы депутатларын һөнәри эзерләүне һәм квалификациясен күтәрүне, шулай ук муниципаль хезмәткәрләренә һәм муниципаль учреждение хезмәткәрләренә өстәмә һөнәри белем алуны оештыра;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм чаралар оештыру белән бәйлә законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

8) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- жирлектә яшәүчеләргә мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләнדרү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм тормышка ашыра;

9) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларын тиешенчә файдалануны исәпкә алып бара һәм тәмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгелэнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан жирлек Советы карарлары нигезендә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны тәэмин итә; 10) хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә:

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә муниципаль хокукый актлар кабул итә;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә координация органнары булдыра;

- хокук бозуларга китерүче сәбәпләрне һәм шартларны бетерү буенча чаралар күрә;

- муниципаль берәмлек территориясендә хокук бозуларны профилактикалауда катнашучы затларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы федераль закон белән 17 статьяның 1 өлешендәге 1, 7-10 пунктларында каралган хокук бозуларны профилактикалау рәвешләрендә хокук бозуларны профилактикалауны гамәлгә ашыра;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә башка хокукларны гамәлгә ашыра; 11) башка вәкаләтләр:

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итә;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- гражданнарны әлеге Уставның 7 статьясындагы 1 пунктының 4,9 пунктчаларында каралган жирлек эһәмиятендәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында жирлек өчен социаль эһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле рәвештә башкаруга тарту турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

Социаль эһәмиятле эшләргә махсус профессиональ эзерлек таләп итмәгән эшләр генә кертелгә мөмкин.

Социаль эһәмиятле эшләрне башкаруга жирлекнең хезмәткә сәләтле балигъ булган кешеләр төп эшләрәннән яки укудан буш вакытларында өч айга бер тапкыр гына жәлеп ителгә мөмкин. Шул ук вакытта социаль эһәмиятле эшләрнең озынлыгы дүрт сәгаттән артык була алмый.

- жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек советы яки башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш гамәлгә ашыра.

2. Жирлек башкарма комитеты жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне башкара:

- жирлек музейларын булдыра;

- жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

- жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;

- муниципаль Янгын сагы булдыра;

- туризм үсеш өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы Ижтимагый күзәтү комиссияләренә һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтә.

- инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә ярдәм күрсәтә;

- гражданның торак законнары нигезендә социаль файдалану торак фондының торак урыннарын наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирә;

- жирлек территориясендә яшәүче караучысыз хайваннарны тоту һәм тоту чараларын тормышка ашыру;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

- инвалидларның, сәламәтлекләре чикләнгән затларның, адаптив физик культура һәм адаптив спортның Физик культурасын һәм спортын үстерүгә ярдәм итү.

55 Статъя. Жирлек Советының, жирлек башлыгының, жирлек Башкарма комитетының һәм жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә, жирлек Советы, жирлек башлыгы һәм жирлек башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкара.

2. Жирлек советы һәм жирлек башкарма комитеты жирлекнең икътисадый һәм социаль үсеш процесслары белән нәтижәле идарә итү максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә законнарда, әлеге уставта билгеләнгән формаларда хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Жирлек советы һәм жирлек башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән норматив хокукый актларны имзаланган көннән жиде көн эчендә жибәрәләр.

4. Жирлек башлыгы, жирлек башкарма комитеты житәкчесе буларак, жирлек советының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

56 Статья. Жирле үзидарә органнары арасындагы бәхәсләрне хәл итү Авыл жирлекләре

Жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедуралары яисә суд тәртибендә хәл ителә.

57 Статья. Муниципаль контрольлек итүче вәкаләтле орган буларак жирлек Башкарма Комитетының вәкаләтләре

Жирлек башкарма комитеты муниципаль контрольлек итүче вәкаләтле орган буларак:

- 1) жирлек территориясендә муниципаль контроль оештыра һәм тормышка ашыра;
- 2) региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыра һәм гамәлгә ашыра, аны гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән;
- 3) тиешле эшчәнлек өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшли. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;
- 4) тиешле эшчәнлек өлкәләрендә муниципаль контроль нәтижеләлегенә мониторинг оештыра һәм үткәрә, аны үткәрү күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана;
- 5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

VII башлыгы. ЖИРЛЕКНЕҢ БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

58 нче мәкалә. Жирлекнең ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең ревизия комиссиясе үз вәкаләтләрен районның Контроль-хисап палатасы башкара торган даими эшләүче, финанс тикшерүе коллегиаль органы булып тора.

2. Район Контроль-хисап палатасының оештыру һәм эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән «Россия Федерациясе

субъектлары һәм муниципаль берәмлекләренен тикшерү-хисап органнары оештыру һәм эшчәнлегенен гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнар һәм Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары белән билгеләнә район Советы тарафыннан расланган контроль-хисап палатасы турында нигезләмә, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән.

Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә районның Контроль-хисап палатасы оешмасын һәм эшчәнлеген хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

59 Статья. Сайлау комиссиясе

1. Жирлекнең сайлау комиссиясе жирлек Советы, Жирле референдум, жирлек Советы депутатларын чакыртып алу буенча тавыш бирү, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыручы жирле үзидарә органнары структурасына кермәгән Муниципаль орган булып тора.

2. Жирлекнең сайлау комиссиясе жирлек Советы тарафыннан федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә төзелә.

3. Сайлау комиссиясенен вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.

4. Жирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы булган 6 әгъза составында формалаша.

5. Жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Жирлек сайлау комиссиясенен вәкаләтләре, аның эшчәнлегенә тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән жайга салына.

7. Жирлек Советы мөрәжәгәте нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча жирлек сайлау комиссиясе вәкаләтләре Зеленодольск муниципаль районының территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

VIII башлыгы. ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЕ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕ Авыл жирлекләре

60 Статья. Юридик зат хокукына ия жирле үзидарә органнары

Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә жирлек Советы һәм жирлек башкарма комитетына юридик зат хокуклары бирелә.

Башкарма комитет органнарын юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алу өчен жирлек Советының муниципаль казна учреждениесе рәвешендә тиешле

орган оештыру турындагы карары һәм жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме буенча жирлек советы турындагы нигезләмәне раслау нигезләмә булып тора.

61 нче мәкалә. Жирле үзидарә органнары юридик затлар буларак

1. Жирлек башлыгы жирлек исемнән мөлкәт һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып ала һәм тормышка ашыра ала.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары, юридик зат хокукларына ия булганнар, идарә функцияләрен башкару өчен барлыкка килә торган муниципаль казна учреждениеләре булып торалар һәм федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

62 нче мәкалә. Жирлекнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Жирле үзидарә органнары һәм муниципаль органнар эшчәнлеген финанс белән тәмин итү бары тик жирлек бюджетының үз керемнәре хисабына гына башкарыла.

2. Законда, әлеге Устав, жирлек Советы карарларында каралган очракларда жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәмин итүгә чыгымнар жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

IX башлыгы. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЖИРЛЕК ВАЗЫЙФАЛАРЫ

63 Статъя. Жирлек башлыгына, аның урынбасарына бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр

1. Жирлек башлыгы, аның урынбасары эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм жирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

2. Авыл жирлеге башлыгына, аның даими нигездә эшләүче урынбасарына, пенсиягә чыгу сәбәпле, бер тапкыр бирелә торган бүләкләүне түләү гарантияләне. Бер тапкыр бирелә торган бүләкләүнең шартлары, күләме һәм тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Әлеге пунктның беренче абзацында каралган Гарантия жирлек башлыгы, аның урынбасарының 35 статьяның 16 өлешендәге жиденче абзацында, 36 статьяның 6

өлешендәге 2.1, 3, 6 - 8 пунктларында, 7.1 өлешендә, 10 өлешендә 5 - 7 пунктларында, 40 статьяның 10.1 өлешендә, 73 статьяның 1 һәм 2 өлешләрндә каралган нигезләр буенча даими нигездә эшләүче вәкаләтләре туктатылган очракта кулланылмый «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон.

64 нче мәкалә. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре Авыл жирлекләре, башка вазыйфалар затлар

1. Жирлек Советы һәм аның органнары утырышларында катнашу, жирлек Советы йөкләмәләрен үтәү дәверендә бушатылмаган нигездә эшләүче жирлек Советы депутатына жирлек советы билгеләгән күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация жирлектә уртача хезмәт хакыннан исәпләнгән сәгатьлек түләүне, шулай ук закон нигезендә командировка чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Үз вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә башкаручы жирлек башлыгы урынбасарына, әлеге устав белән каралган очракларда, жирлек башлыгының айлык акчалата бүләкләвенә 90 проценты күләмендә бүләкләнә.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнарның эшендә катнашу дәверендә жирлек Советы законнары, карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

65 Статья. Жирлек башлыгы, депутатларның кагылышызлыгына гарантияләре Жирлек Советы

1. Депутатларның хокукларын гарантияләре, шул исәптән жирлек башлыгы, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, кулга алганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм шәхси депутатларга карата оператив-эзләү чараларын үткәргәндә хезмәт транспорт чаралары, алар файдалана торган элементлар чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә, жирлек Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм жирлек башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Бу нигезләмә жирлек Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыллау, яла ягу яисә федераль законда каралган башка бозулар рөхсәт ителгән очракларга кагылмый.

**Жирле органнарның жаваплылыгы
ҮЗИДАРӘ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАР
ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ЗАТЛАРЫ, КОНТРОЛЬ ҺӘМ КҮЗӘТЧЕЛЕК ӨЧЕН
АЛАРНЫҢ ЭШЧӘНЛЕГЕ**

**66 Статъя. Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнен
вазыйфаи затларының жаваплылыгы**

Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнен вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә жирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында жаваплы.

**67 нче мәкалә. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи
затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы**

Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнен вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә барлыкка килә.

**68 нче мәкалә. Жирлек Советы депутатларының жирлек алдында
жаваплылыгы**

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән жирлек башлыгының, халык алдында жаваплылыгы, хокукка каршы карарлар кабул итү яки суд тәртибендә расланган очракта, хокукка каршы гамәлләр кылу нәтижәсендә халыкның ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Жирлектә яшәүчеләрнең ышанычын югалткан жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, әлеге Уставның 15 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә авыл халкы тарафыннан кире алынырга мөмкин.

**69 Статъя. Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнен
вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы**

Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнен вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен (уставын), муниципаль берәмлек уставын бозган очракта, шулай ук күрсәтелгән органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән тиешенчә гамәлгә ашырылмаган очракта тиешле суд карары нигезендә барлыкка килә.

XI бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

70 Статья. Жирлекнең муниципаль хокукий актлары системасы

1. Жирлекнең муниципаль хокукий актлары системасына керә:

- 1) Жирлек Уставы;
- 2) жирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар;
- 3) жирлек Советының норматив һәм башка хокукий актлары;
- 4) жирлек башлыгының, жирлек Башкарма комитетының, әлеге устав белән каралган башка органнарның һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларының норматив һәм башка хокукий актлары.

2. Жирлек уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукий актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм жирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукий актлар әлеге Уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукий актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Әлеге Уставка, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга һәм алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законнарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү турында жирлек Уставына, Муниципаль хокукий актка каршы килү рөхсәт ителми.

4. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары кабул иткән муниципаль хокукий актлар жирлекнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

5. Муниципаль хокукий актларны үтәмәгән өчен гражданнар, оешма житәкчеләре, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вазыйфай затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жаваплылыкка тартылар.

6. Жирлекнең муниципаль хокукий актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукий актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарга, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларына каршы килмәскә тиеш.

71 нче мәкалә. Гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры жирлек гражданнары тарафыннан хәл итү жирле референдумда (гражданнар жыенында) белдерелгән халыкны турыдан-туры күрсәтү юлы белән башкарыла.

2. Әгәр жирлектә яшәүчеләрнең ихтыяр көче белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукий акт, жирле

үзидарә органы яисә әлеге актны кабул итү (басма) үз эченә алган жирлекнең вазыйфаи заты кабул ителергә тиеш булса, референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш акт. Күрсәтелгән вакыт өч айдан артып китә алмый.

3. Гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу жирлек башлығын чакыртып алу, жирлек башкарма комитеты житәкчесен эштән азат итү яки жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

72 нче мәкалә. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үз вәкаләтләрен үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгаралар:

1) жирлек Советы-жирлек Советы карарлары;

2) жирлек башлығы-жирлек башлығы карарлары һәм боерыклары, Башкарма комитет карарлары һәм боерыклары;

2. Жирлекнең башка вазыйфаи затлары үз вәкаләтләре чикләрендә әлеге уставларга, башка муниципаль хокукый актларга билгеләнгән, аларның статусын билгели торган күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

73 Статъя. Муниципаль хокукый актлар әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын жирлек башлығы, жирлек Советы депутатлары, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре, шулай ук жирлекнең аны алып бару мәсьәләләре буенча Ревизия комиссиясе кертә ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документлар исемлеге һәм формасы жирлек Советы Регламенты, әлеге проектлар карауга кертелә торган жирлек башлығы тарафыннан билгеләнә.

3. Зеленодольск шәһәре прокуроры үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген билгеләгәндә закон чыгару инициативасы хокукына ия жирле үзидарә органнарына үзгәртү, муниципаль хокукый актларны юкка чыгару яки кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

4. Эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар проектлары жирле үзидарә органнары тарафыннан «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә

муниципаль норматив хокукый актларда билгелэнгән тәртиптә үткәрелә торган жайга салу йогынтысын бәяләргә тиеш.

Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайлау йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм инвестицион эшчәнлек субъектлары өчен артык бурычлар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә ярдәм итә торган нигезләмәләрне, шулай ук эшкуарлык һәм инвестицион эшчәнлек субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында үткәрелә.

5. Эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актларга Экспертиза эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыруны нигезсез кыенлаштыра торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында үткәрелә.

6. Муниципаль норматив хокукый актларга Экспертиза жирле үзидарә органнары (жирле үзидарә органнары вазыйфай затлары) тарафыннан раслана торган жирле үзидарә органнарында раслана торган планнар нигезендә «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль норматив хокукый актларда билгелэнгән тәртиптә үткәрелә.

74 нче мәкалә. Жирлек советының хокукый актлары

1. Жирлек советы аның вәкаләтләренә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы белән кертелгән мәсьәләләр буенча жирлек территориясендә үтәү мәжбүри булган кагыйдәләрне, жирлек Советы регламентын, жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карарны, шулай ук жирлек Советы эшчәнлеген оештыру һәм аның вәкаләтенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы белән кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Жирлек Советы карарлары, законнарда, әлеге устав белән билгелэнгән очраклардан тыш, жирлек Советы депутатларының билгелэнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Жирлек Советы жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, жирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарларны жирлек Советы каравына жирлек башкарма комитеты житәкчесе инициативасы белән яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертәп була. Күрсәтелгән бәяләмә жирлек Советына карар проектын жирлек башкарма комитетына тапшырганнан соң утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Жирлек Советы карарларына жирлек башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә кул куела һәм әлеге устав белән билгелэнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

75 Статья. Жирлекнең муниципаль хокукый актларын гамәлдән чыгару һәм аларның гамәлләрен туктатып тору

Жирлекнең муниципаль хокукый актлары жирле үзидарә органнары яисә тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан юкка чыгарылырга яки күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфай затларның вәкаләтләре исемлеген үзгәртсә туктатылырга мөмкин - жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфай затлары вәкаләтләренә муниципаль хокукый актның гамәлдә булуын юкка чыгару яисә туктатып тору вакытына тиешле муниципаль хокукый актны, шулай ук суд тарафыннан кабул итү (бастыру) керә; ә жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга салучы өлешендә - Россия Федерациясә дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы).

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясә Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясә законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмә алса, аны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарә вазыйфай заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Алынган күрсәтмәнең үтәлеше турында жирле үзидарә башкарма-боеру органнары яисә жирле үзидарә вазыйфай затлары Россия Федерациясә Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көн эчендә, ә жирле үзидарәнең вәкиллекле органнары карар кабул иткән көннән өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

76 Статъя. Жирлек башлыгының хокукый актлары

Жирлек башлыгы үз вәкаләтләре чикләрендә, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән, Совет эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара

Шулай ук жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча карарлар, шулай ук жирлекнең башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр.

Жирлек башлыгы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, башка федераль законнар нигезендә үз компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

77 нче мәкалә. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм үз көченә керү тәртибе

1. Жирлек Советы карарлары жирлек башлыгы имзалаган көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында жирлек советының хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлекнең уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карарлары Федераль закон, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек башлыгы, Жирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр башкасы актлар белән билгеләнмәгән булса, имзаланган көннән үз көченә керә.

3. Муниципаль берәмлек гамәлгә куючы оешмаларның хокукый статусын билгели торган кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр аларны рәсми бастырып чыгарганнан соң (халыкка житкерелгәннән) үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары булырга тиеш: аның исеме, имзалану датасы (жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен – шулай ук жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән көн), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме.

5. Жирлек советының жирлек бюджеты турында, аның үтәләше турында хисап, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында, жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгы кабул иткән башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә аларның федераль закон белән чикләнгән аерым нигезләмәләреннән тыш, ун көн эчендә рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

6. Муниципаль сайлаулар, жирле референдум, жирлек Советы депутатын чакыртып алу, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау, жирлек башкарма комитеты житәкчесенең урынбасарын һәм башка актларны билгеләү мәсьәләсе буенча тавыш бирү (халыкка житкерелергә) мәжбүри рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

7. Закон яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару (игълан итү) мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә жирлек жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) мөмкин.

8. Басылган вакытта (халыкка житкерелгәндә) муниципаль хокукый актының реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) ярдәмендә гамәлгә ашырыла:

- жирлек халкына үзәкләштерелгән тәртиптә хокукый акт тексты жибәрелә (таратыла), шул исәптән махсус басма рәвешендә;

- хокукый акт текстын торак пунктлар территориясенә махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру адреслары: Новопольский бистәсе, Ирек урамы, 39 йорт, Үрнәк авылы кибет янында мәгълүмат щиты, Үзәк урамы, Д. 53а, Новопольский информацион щит П. Азатлык ур., 24, грузин информацион щит п., Ветераннар ур., Красницкий информацион щит П. мир, 3, Дубровка бистәсе, Дуслык урамы, 1, Яңа Чуваш мәгълүмат щиты п., Зеленая ур., 1.

- хокукый акт текстын " Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру (<http://pravo.tatarstan.ru>) .

10. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка житкерелгәндә) тиешле актны игълан итү датасы күрсәтелергә тиеш, алар актның тарату (тарату) башлану һәм аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры килергә тиеш.

11. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, жирле үзидарә органнарының, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хокукый статусын билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар жирлек башлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы норматив хокукый актларының бердәм банкына законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кертү өчен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жиберелә.

78 нче мәкалә. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен тоту

1. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре-Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, шулай ук Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү һәм төзекләндерү элементларына карата таләпләрне, жирлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткәрү тәртибен һәм вакыт-вакыт аралыкларын билгели торган муниципаль хокукый акт.

2. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре жирлек Советы тарафыннан раслана.

3. Жирлекне төзекләндерү кагыйдәләре мәсьәләләренә жайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, корылмаларның, корылмаларның фасадларының һәм койма корылмаларының тышкы кыяфәте;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, тоту һәм торгызу, шул исәптән жир эшләрен башкарганнан соң;

4) жирлек территориясен яктыртуны оештыру, биналарны, корылмаларны архитектур яктыртуны да кертеп;

5) жирлек территориясен яшелләндерүне оештыру, шул исәптән торак пунктларда урнашкан газоннар, чәчәк түтәлләре һәм үлән үсемлекләре белән шөгыйльләнүче башка территорияләрне төзү, тоту, торгызу һәм саклау тәртибен дә кертеп;

6) жирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урамнар атамалары һәм йортлар, билге номерлары белән күрсәткечләр кую;

7) балалар һәм спорт майданчыкларын, хайваннарны йөртү майданчыкларын, парковкаларны (парковка урыннарын), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

8) жәяүлеләр коммуникацияләрен оештыру, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка хәрәкәте чикләнгән төркемнәренә тоткарлыксыз хәрәкәт итүен тәмин итү максатларында жирлек территориясен төзекләндерү;

10) жирлек территориясен жыештыру, шул исәптән кышкы чорда да;

11) яңгыр суларын агызуны оештыру;

12) жир эшләрен башкару тәртибе;

13) тирә-юньдәге территорияләренә карап тотуда, шул исәптән финанс, милекчеләрнең һәм (яисә) башка законлы хужаларның (милекчеләрдән һәм (яисә) күпфатирлы йортлардагы биналарның, корылмаларның, жир участкаларының (жир кишәрлекләренә мондый йортлар чикләре буенча төзелмәгән яки төзелмәгән жир кишәрлекләренән тыш) катнашуы;

14) Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә якин-тирә территорияләре чикләрен билгеләү;

15) жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) жирлек территориясен төзекләндерү чараларын тормышка ашыруда гражданның һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

17) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту.

ХII-Сан. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

79 Статья. Муниципаль хезмәтне жайга салу

Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәтнең статусын, муниципаль хезмәтнең узу шартларын һәм тәртибен кертәп, федераль закон, шулай ук аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы, әлеге устав һәм жирлекнең башка муниципаль хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

80 Статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы-жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, жирле үзидарә органының, жирлекнең сайлау комиссиясенә яисә муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне тәмин итү вазыйфалары билгеләнгән даирәдә әлеге Устав нигезендә төзелә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары жирлек Советы тарафыннан жирлек башлыгы тәкъдиме белән Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органының, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда Татарстан

Республикасында муниципаль хезмэт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмэт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

81 нче мәкалә. Муниципаль хезмэт

1. Жирлекнең муниципаль хезмәте – хезмэт килешүе (контракт) төзү юлы белән биләнә торган муниципаль хезмэт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган гражданның һөнәри эшчәнлегә.

2. Эшкә алучы (эш бирүче) муниципаль берәмлек булып тора, аның исемнән эшкә алучы (эш бирүче) вәкаләтләрен жирлек башлыгы, жирлекнең жирле үзидарә органы житәкчесе, жирлекнең сайлау комиссиясе рәисе яисә яллаучы (эш бирүче) вәкиле вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле вәкил башкара.

3. Муниципаль хезмэт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының муниципаль хезмэт вазыйфаларының туры килүче вазыйфаларына һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларына туры килү-килмәвенә квалификация таләпләрен исәпкә алып Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә

4. Жирлекнең муниципаль хезмәте Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, әлегә Устав һәм жирлек советының карары белән раслана торган муниципаль хезмэт турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләре булган хезмэт турында Россия Федерациясе законнарының гамәлдә булуы кагыла.

5. Муниципаль хезмэт белән идарә итү жирлек башкарма комитеты житәкчесе турыдан-туры һәм (яки) ул вәкаләт биргән жирлек Башкарма комитетының вазыйфаи заты тарафыннан башкарыла.

6. Жирлекнең муниципаль хезмәтен финанслау жирлек бюджеты хисабына гамәлгә ашырыла.

82 нче мәкалә. Муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль хезмәткәрләргә 18 яшькә житкән, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлегә устав белән билгеләнгән тәртиптә жирлекнең муниципаль хезмәте вазыйфасы буенча жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата тоту бурычын үтәүче граждан керә.

2. Жирле үзидарә органнары, жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник тәэмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләмиләр һәм муниципаль хезмәткәрләр булмыйлар.

83 Статъя. Муниципаль хезмәткә керү

1. 1. Муниципаль хезмәткә Россия Федерациясенә дәүләт телен белүче һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килгән 18 яшькә җиткән гражданның, әлегә статъяның 2 пунктында муниципаль хезмәт белән бәйлә чикләүләр буларак күрсәтелгән шартлар булмаганда, килергә хокукы.

Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны үткәндә женес, раса, милләте, чыгышы, мөлкәте һәм вазифаи халәте, яшәү урыны, дингә мөнәсәбәте, җәмәгатьчелек берләшмәләренә карашлары, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатлары белән бәйлә булмаган башка шартларга бәйлә рәвештә турыдан-туры яки турыдан-туры чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

2. Гражданин муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, һәм ул муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кергән судның сәләтсез яки чикләнгән сәләтле карары белән тану;

2) законлы көченә кергән суд карары буенча муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфа йөкләмәләрен үтәү мөмкинлеген бетермәүче җәзага тартуга аны хөкем итү;

3) граждан дөгъва итә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча яисә муниципаль хезмәткәрләр били торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфа йөкләмәләрен башкару мондый белешмәләрне куллану белән бәйлә булса, дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган бүтән серне тәшкит итә торган белешмәләргә рөхсәт рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулый торган һәм медицина оешмасы бәяләмәсе белән расланган авыру булу. Диспансерлаштыруны узуга тәртибе, мондый авырулар исемлегә һәм медицина оешмасының бәяләмә формасы Россия Федерациясә Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә;

5) Россия Федерациясә гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясә гражданының Россия Федерациясә халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясә гражданы, муниципаль хезмәттә булу хокукына ия;

6) чит Дәүләт (чит дәүләтләр) гражданлыгы булу, муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясә халыкара килешүендә катнашучы чит ил гражданы булган очрактан тыш, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

7) муниципаль хезмәткә кергәндә ялган документлар яки белә торып ялган мәгълүматлар тапшырулар;

8) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда, «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган белешмәләрне тапшырмау яки муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр бирү.

9) жирлек Уставының 92 статьясында каралган белешмәләрне тапшырмау;

10) әлеге Бәяләмәне Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә шикаять бирү өчен билгеләнгән срогы чыкканнан соң 10 ел эчендә, ә күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакырылыш комиссиясе карары нигезендә хәрби хезмәткә чакыру комиссиясе бәяләмәсе нигезендә, чакырылыш комиссиясе бәяләмәсе нигезендә, законлы нигезләмәләре булмаган дип тану; гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикаятьләре судка шикаять бирелгән, - суд карарының законлы көченә кергән көненнән 10 ел дәвамында аның белән Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә күрсәтелгән бәяләмәсен һәм (яисә) карарын чыгарганда гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикайте буенча хокуклары бозылмавы танылды.

3. Муниципаль хезмәткә кергәндә гражданин тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә керү һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турындагы үтенеч белән гариза;

2) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзаланган анкета;

3) паспорт;

4) хезмәт кенәгәсен, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрақлардан тыш;

5) Мәгариф турында документ;

6) Мәжбүри пенсия иминиятенә иминият таныклыгы, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрақлардан тыш;

7) Физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турында таныклык;

8) хәрби исәпкә алу документлары - запастагы гражданнар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә керүгә комачаулый торган авыру булмау турында медицина оешмасы бәяләмәсе;

10) муниципаль хезмәткә кергән елга кадәрге ел өчен керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр;

11) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.

12) жирлек Уставының 92 статьясында каралган белешмэләрне тапшырмау;

4. Граждан муниципаль хезмәткә билгесез срокка яисә биш елдан артмаган вакытка төзелә торган хезмәт килешүе шартларында керә.

5. Федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, шулай ук әлеге Устав һәм жирлекнең муниципаль хезмәте турындагы нигезләмәдә каралган очрақларда муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү конкурс нигезендә башкарыла.

6. Гражданинның муниципаль хезмәткә керүе яллаучы вәкиленең муниципаль хокукый акты белән рәсмиләштерелә.

7. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгәннән соң муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклығы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең таныклығы бирү тәртибе һәм формасы жирлек башлығы тарафыннан раслана.

8. Муниципаль хезмәтнең узуы муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшендә чагыла.

9. Гражданин жирлек башкарма комитеты житәкчесе итеп контракт буенча билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын били алмый

Якын туганнары яки үзлекләре (әти-әниләре, ирләре, балалары, әнеләре, апалары, сеңелләре, әти-әниләре, балалары һәм балалары) контракт буенча жирлек башлығы белән.

84 нче мәкалә. Муниципаль хезмәткәр хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр хокуклары:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфалары буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар, вазыйфа йөкләмәләрен башкару сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәттә таныту шартлары белән танышу;

2) эш бурычларын үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәмин итү;

3) хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракт)нигезендә хезмәт хакы һәм башка түләүләр;

4) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук еллык түләүле ял;

5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу, шулай ук жирлекнең сайлау комиссиясе, жирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү ;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста катнашу;

7) жирле бюджет акчалары исәбеннән муниципаль хокукый акт нигезендә өстәмә һөнәри белем алу;

8) шәхси мәгълүматны яклау;

9) үзенең шәхси эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлеге турында фикерләр һәм башка документлар белән танышу, шулай ук шәхси эшенә аның язма аңлатмаларын жәлеп итү;

10) берләштерү, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм профессиональ мәнфәгатьләрен яклау өчен, профессиональ союзлар булдыру хокукын да керттеп;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларыңны һәм законлы мәнфәгатьләреңне яклау, шул исәптән аларның бозуларына судка шикаять бирүне дә керттеп;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәмин итү.

2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, яллаучы (эш бирүче) вәкиленә алдан язма хәбәрнамә белән, әгәр бу мәнфәгатьләр конфликтына китермәсә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, бүтән түләүле эш башкарырга хокуклы.

85 нче мәкалә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт тәртибенә таләпләр

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) вазыйфаи бурычларны намус белән, югары профессиональ дәрәжәдә башкарырга;

2) Барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, гадел караш белән тәмин итү, ижтимагый яки дини берләшмәләргә, профессиональ яки социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәү һәм мондый берләшмәләр, төркемнәр, оешмалар һәм гражданнар өчен тискәре караш булдырмау;

3) вазыйфа йөкләмәләрен намуслы башкаруга комачаулый торган нинди дә булса шәхси, мөлкәт (финанс) һәм башка мәнфәгатьләренә йогынтысына бәйле гамәлләр кылмаска;

4) сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмаларның карарларының профессиональ хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлеген кире кагучы битарафлыкны сакларга;

5) гражданнар белән мөгамәлә итүдә төгәллек күрсәтергә;

6) Россия Федерациясе халыкларының әхлакый горәф-гадәтләренә һәм горәф-гадәтләренә хөрмәт күрсәтергә;

7) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләренә мэдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алыгыз;

8) милләтара һәм конфессияара татулыкны алга этәрү;

9) муниципаль орган абруена яисә абруена зыян китерә алырлык конфликтлы ситуацияләргә юл куймаска.

2. Муниципаль хезмәткәр, житәкче буларак, муниципаль хезмәткәрләренә сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очрақларына юл куймаска тиеш;

86 Статья. Муниципаль хезмәткәр вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәмин итәргә;

2) вазыйфа йөкләмәләрен вазыйфаи инструкция нигезендә башкарырга;

3) расасына, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка шартларга карамастан, кеше һәм гражданның хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен вазыйфаи бурычларын үтәгәндә, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында билгеләнгән эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, вазыйфаи инструкцияне, хезмәт турында мәгълүмат белән эшләү тәртибен сакларга;

5) эш бурычларын дәрәжә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен саклагыз;

6) дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне, шулай ук вазифа йөкләмәләрен үтәү белән бәйле аңа билгеле булган белешмәләрен, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яки аларның намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләрен игълан итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән вазыйфаи бурычларны үтәү өчен бирелгән мөлкәтне сакларга;

8) үзең һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә каралган белешмәләрен тапшырырга;

9) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә Россия Федерациясе гражданлыгыннан Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне яисә чит ил гражданлыгын алу турында чит ил гражданлыгы алган көнне хәбәр итәргә;

10) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен үтәргә, йөкләмәләрен үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә, мәнфәгатьләр каршылыгына китерергә мөмкин булган вазыйфа йөкләмәләрен башкарганда шәхси кызыксыну турында язма формада хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау буенча чаралар күрергә;

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хокуклы түгел. Муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз булган тиешле житәкчедән йөкләмә алганда, муниципаль хезмәткәр әлеге йөкләмәнең законсызлыгын язмага нигезләп, федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектының законнары һәм башка норматив

хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар күрсәтеп, йөкләмә бирелгән житәкчегә тапшырырга тиеш, алар үтәлгәндә бозылырга мөмкин бу йөкләмә. Житәкче әлеге йөкләмәне язмача раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Законсыз йөкләмә үтәлгән очракта муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

87 нче мәкалә. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында мәгълүмат бирү

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дөгъва кылучы гражданныр, әлеге вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр үзләренәң керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирергә тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренәң керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, срокларда һәм формада тапшырыла.

2. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр үз чыгымнары, шулай ук үз хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында мәгълүмат бирергә тиеш, алар Россия Федерациясе субъектлары дәүләт граждан хезмәткәрләренәң керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә һәм формада.

3. Муниципаль хезмәткәр, аның хатыны (ире) һәм балигъ булмаган балалар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273ФЗ номерлы Федераль законда һәм «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, законнарда һәм башка норматив хокукый актларда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла Россия Федерациясе субъектларының хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар белән.

4. Муниципаль хезмәткәрләргә үзләренәң керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренәң) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү, әгәр андый белешмәләр бирү мәҗбүри булса, яисә муниципаль хезмәттән азат ителүгә китерә торган дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр бирү хокук бозу булса.

5. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында күрсәтелгән белешмәләренәң дәрәсләген һәм тулылыгын, күрсәтелгән вазыйфаларны, дәрәсләген һәм тулылыгын биләүче муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм

мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында тиешле исемлеккә кертелгән гражданнар тарафыннан тапшырыла торган мөлкәтләре, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрнең дөрөсләгән һәм тулылыгын, Россия Федерациясә норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль хезмәткә кәргәндә гражданнар тарафыннан тәкъдим ителә торган, муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан чикләүләре һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу турында таләпләрне, «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны үтәү Татарстан Республикасы Президентының норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

6. Контракт буенча Башкарма комитет житәкчесә вазыйфасын биләүгә дөгъва кылучы гражданнар һәм күрсәтелгән вазыйфаны биләүчә зат үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук үз хатынының (иренә) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр Россия Федерациясә субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына тапшыралар.

7. Контракт буенча жирле үзидарә башлыгы вазыйфасын биләүчә зат тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрәндә жирле үзидарә органының рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яисә) массакуләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастыру өчән бирелә.

8. Әлегә статьяның 6 өләшә нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөрөсләгән һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты карары белән Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

9. Әлегә статьяның 8 өләшә нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда, «затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән контракт буенча Башкарма комитет житәкчесә вазыйфасын биләүчә затның үтәмәү фактларын, чикләүләр, тыюлар, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда, дәүләт вазыйфаларын биләүчеләрнең һәм башка затларның керемнәренә", «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында сөтлар (көртөмнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчалата акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән Татарстан Республикасы Президенты контракт буенча Башкарма комитет житәкчесә вазыйфасын биләүчә затның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать итә яисә аның башка дисциплинар жәзасын жирле үзидарә органына карата куллану, вәкаләтлә тиешлә карар кабул итү, яки сөдка.

88 нче мөкалә. Муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләр һәм тыюлар

1. Граждан муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, ә муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кәргән судның сәләтсез яки чикләнгән сәләтле карары белән тану;

2) законлы көченә кәргән суд карары буенча муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфа йөкләмәләрен үтәү мөмкинлеген бетермәүче жәзага тартуга аны хөкем итү;

3) граждан дөгъва итә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча яисә муниципаль хезмәткәрләр били торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфа йөкләмәләрен башкару мондый белешмәләрне куллану белән бәйле булса, дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган бүтән серне тәшкит итә торган белешмәләргә рөхсәт рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулый торган һәм нәтижә белән расланган авыру булу. Диспансерлаштыруны узуга тәртибе, мондый авырулар исемлегенә һәм медицина учреждениесенә бәяләмә формасы Россия Федерациясә Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә;

5) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү әлегә вазыйфаи затка турыдан-туры буйсыну яки аның контроле белән бәйле булса, жирле администрацияне житәкләүче муниципаль берәмлек башлыгы белән (ата-аналар, ирле-хатынлы балалар, бертуган кардәшләр, апа-сеңелләр, ата-аналар, балалар һәм балалар) якин туганлык яисә мөлкәт, әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турыдан-туры әлегә вазыйфаи затка яки муниципаль хезмәткәргә бәйле булса аларның берсенен икенчесенә буйсынуы яки контроле;

6) Россия Федерациясә гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясә гражданының Россия Федерациясә халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясә гражданы, муниципаль хезмәттә булу хокукына ия;

7) чит Дәүләт (чит дәүләтләр) гражданлыгы булу, муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясә халыкара килешүендә катнашучы чит ил гражданы булган очрактан тыш, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокукы;

8) муниципаль хезмәткә кәргәндә ялган документлар яки белә торып ялган мәгълүматлар тапшырулар;

9) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» әлегә Федераль законда, «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм муниципаль хезмәткә кәргәндә башка законсыз

белешмэләрне яисә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмэләрне тапшырмау;

10) жирлек Уставының 92 статьясында каралган белешмэләрне тапшырмау;

11) чакырылыш комиссиясе бәяләмәсе нигезендә (контракт буенча хәрби хезмәт үткән гражданның тыш) чакырылыш комиссиясе бәяләмәсе нигезендә хәрби хезмәткә чакыру буенча үтмәгән дип тану (күрсәтелгән Бәяләмәне Татарстан Республикасы чакырылыш комиссиясенә шикаят бирү өчен билгеләнгән срогы чыкканнан соң 10 ел эчендә, ә күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Татарстан Республикасы чакырылыш комиссиясенә әлегә бәяләмәгә шикаят буенча карары судка шикаят бирелгән, - суд карары үз көченә кергән көннән алып 10 ел дәвамында күрсәтелгән Бәяләмәне һәм (яисә) Татарстан Республикасы хәрби хезмәткә чакыру комиссиясенә гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә шикаят буенча карарын чыгарганда гражданның хокуклары бозылмавы танылды.

2. Муниципаль хезмәт узу сәбәпле муниципаль хезмәткәргә тыела:

1) очракта муниципаль хезмәт вазыйфасын биләргә:

а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына йә Россия Федерациясе субъекты дәүләт вазыйфасына сайлап кую яисә билгеләп кую, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләп куелган очракта;

б) муниципаль вазыйфага сайлау яки билгеләү;

в) һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органында түләүле сайланулы вазыйфага сайлануға.

2) шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә, коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш; съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, бакча, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларының гомуми жыелышында, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтендә катнашырга; күрсәтелгән коммерцияле булмаган оешмалар (сәяси партиядән тыш) белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу яки аларның коллегиаль идарә органнары составына муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә яллаучы (эш бирүче) вәкиле рәхсәте белән керү, федераль законнарда каралган очрақлардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле үзидарә органы исемненнән гәмәлгә ашырылган очрақлардан тыш;

3) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче йә федераль законнарда башкасы каралмаган булса, аңа турыдан-туры буйсынган яки контрольдә тотылган өченче затлар эшләре буенча адвокат яисә вәкил булырга;

4) вазыйфаи хәленә бәйле яисә вазыйфаи бурычларны үтәү белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) алырга. Беркетмә чаралары, хезмәт командировкалары һәм башка

рәсми чаралар белән бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрләргә бирелгән бүләкләр муниципаль милек дип таныла һәм акты буенча муниципаль хезмәткәрләргә, Россия Федерациясе Граждан кодексы белән билгеләнгән очрактардан тыш, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль берәмлек сайлау комиссиясенә тапшырыла. Беркетмә чарасы, хезмәт командировкасы яки башка рәсми чара белән бәйле рәвештә ул алган бүләкне тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясенәң норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә сатып ала ала;

5) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, башка муниципаль берәмлекләренәң сайлау комиссияләре, шулай ук чит дәүләтләренәң дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциячел булмаган оешмалар белән үзара нигездә гамәлгә ашырыла торган командировкалардан тыш, командировкаларга барырга;

6) вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле булмаган максатларда, матди - техник, финанс һәм башка тәмин итү чараларын, башка муниципаль мөлкәтне кулланырга;

7) муниципаль хезмәт белән бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә федераль законнар нигезендә кертелгән белешмәләренә яисә вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә үзенә таныш булган хезмәт мәгълүматларын таратырга яки кулланырга;

8) жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе һәм аларның житәкчеләре эшчәнлегенә карата, әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, халык алдында белдерүләр, хөкемнәр һәм бәяләүләр кертәргә, шул исәптән массакуләм мәгълүмат чараларында да;

9) муниципаль берәмлек башлыкларының язма рөхсәтеннән башка чит илләр, халыкара оешмалардан, шулай ук сәяси партияләрдән, башка ижтимагый берләшмәләрдән һәм дини берләшмәләрдән тыш, мактаулы һәм махсус исемнәр кабул итәргә, Әгәр аның вазыйфаи бурычларына әлегә оешмалар һәм берләшмәләр белән хезмәттәшлек керә икән;

10) сайлау алды агитациясе, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазыйфаи хәлнең өстенлекләрен файдаланырга;

11) үз вазыйфаи хәлен сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләрендә кулланырга, шулай ук күрсәтелгән берләшмәләргә муниципаль хезмәткәр буларак мөнәсәбәт белдерергә;

12) жирле үзидарә органнарында, сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр структурасының бүтән муниципаль органнарында (һөнәри берлекләрдән, шулай ук ветеран һәм ижтимагый үзешчәнлек органнарыннан тыш) булдыру яки әлегә структураларны булдыруга булышлык итү;

13) хезмәт бәхәсен жайга салу максатларында вазыйфаи бурычларны үтәүне туктатырга;

14) идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарының структур

бүлекчэләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

15) яллаучы (эш бирүче) вәкиленең чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән финанслана торган түләүле эшчәнлек белән язма рөхсәтәннән башка, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

3. Муниципаль хезмәттән киткәннән соң гражданин оешмалар яисә физик затлар мәнфәгатьләрендә конфиденциаль характердагы белешмәләрне яисә вазифаи бурычларын үтәү белән бәйлә рәвештә үзенә таныш булган хезмәт мәгълүматларын таратырга яки файдаланырга хокуклы түгел.

4. Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары белән билгеләнгән вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән гражданин, хезмәт шартнамәсе шартларында оешмада вазыйфаларны биләргә һәм (яисә) әлегә оешмада, әлегә оешма белән муниципаль(административ) идарәнең аерым функцияләре вазыйфаи затларга кергән очракта, федераль законнарда каралган очрактарда гражданин-хокукый шартнамә шартларында эш башкарырга хокуксыз муниципаль хезмәткәр вазыйфалары, муниципаль хезмәткәрләренә хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча тиешле комиссия ризалыгыннан башка, ул Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә бирелә.

89 Статья. Чикләүләре һәм тыюларны үтәмәгән, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу таләпләрен үтәмәгән һәм коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен түләү

1. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон белән коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән чикләүләре һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу турында таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы тору турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә түләттерү, Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында Кодексның 32 статьясында каралган.

2. Татарстан Республикасы муниципаль Хезмәт кодексының 17 һәм 18 статьяларында каралган хокук бозулар кылынган очрактарда Ышаныч югалту сәбәпле, муниципаль хезмәттән эштән чыгарылырга тиеш.

3. Татарстан Республикасы Муниципаль хезмэт турындагы кодексның 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр яллаучы вәкиле (эш бирүче) нигезендә кулланыла:

1) коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба - хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтижәләре турында доклад (алга таба-хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе);

2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм тикшерү нәтижәләре турындагы доклад комиссиягә жиберелгән очракта мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясе тәкъдимнәре;

3) муниципаль хезмәткәр аңлатмалары;

4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан язмача бирелгән мәгълүмат тикшерүне үткәрү өчен нигез булып тора:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яки жирле бүлекләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән, сәяси партияләр булмаган региональ ижтимагый берләшмәләр;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән Ижтимагый совет;

4) масса күләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбәрләр тикшерүне үткәрү өчен хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе булып хезмәт итә алмый.

6. Тикшерү үткәргәнче хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе муниципаль хезмәткәрдән язмача аңлатуны таләп итәргә тиеш. Ике эш көне тәмамлангач, муниципаль хезмәткәрләргә күрсәтелгән аңлатма бирелмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәрләргә аңлатма бирмәү тикшерү үткәрү өчен киртә түгел.

7. Татарстан Республикасы муниципаль Хезмәт кодексының 17 статьясындагы 5 яисә 7 өлешендә каралган хокук бозу очрагында, тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язмача аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясенә тапшырыла, ул яллаучы вәкиленә тәкъдимнәр әзерли (эш бирүчегә) муниципаль хезмәткәркә дисциплинар жәза куллану буенча.

Муниципаль хезмәткәрләргә тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язмача аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

8. Татарстан Республикасы муниципаль Хезмәт кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган эзләүләрне кулланганда муниципаль хезмәткәрләрнең

коррупциячел хокук бозу характеры, аның авырлыгы, ул башкарылган шартлар, муниципаль хезмәткәрләрнең башка чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу турында таләпләрне үтәү һәм аларга каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәү исәпкә алына коррупциягә, шулай ук муниципаль хезмәткәрләргә үзләренең вазыйфаи бурычларын үтәүнең алдагы нәтижәләре.

9. Татарстан Республикасы Муниципаль хезмәт турындагы кодексның 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр муниципаль хезмәткәрләргә коррупциячел хокук бозу очрагы ачыкланган көннән бер айдан да соңга калмыйча, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча эшкә яраксызлыгы, аның ялда булу вакытын һәм аның ялда булмавының башка очрақларын исәпкә алмыйча, нигезле сәбәпләр аркасында муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан коррупциячел хокук бозу очрақлары ачыкланган көннән дә соңга калмыйча кулланыла, шулай ук хокук бозуларны профилактикалау һәм муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тарафыннан күрсәтелгән Тикшерү материалларын карау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерүне үткөрү вакыты. Шул ук вакытта штраф коррупциячел хокук бозу очрагынан соң алты айдан да соңга калмыйча кулланылырга тиеш.

10. Коррупциячел хокук бозган очракта, аларга түләтүне куллану нигезе буларак, муниципаль хезмәткәргә карата түләтүне куллану турындагы актта «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законның 27.1 статьясындагы 1 яисә 2 өлеше күрсәтелә.

11. Хокук бозу һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукый актларны күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә карата түләтүне куллану турындагы актның күчermәсе, мотивлар күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә мондый түләтүне кулланудан баш тарту турында муниципаль хезмәткәргә тиешле акт чыгарылганнан соң өч эш көне эчендә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписка бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

12. Түләтү муниципаль хезмәткәрләргә федераль закон нигезендә шикаять бирелергә мөмкин.

13. Әгәр муниципаль хезмәткәр түләтелгән көннән алып бер ел дәвамында Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында кодексның 32 статьясындагы 1 өлешенең 1 яки 2 пункттында каралган дисциплинар жәза алуга дучар ителмәсә, ул түләтелми дип санала.

14. Эшкә алучы вәкиле (эш бирүче) Татарстан Республикасы муниципаль Хезмәт кодексының 32 статьясындагы 1 өлешенең 1 яки 2 пункттында каралган, үз инициативасы буенча, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы буенча яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенече буенча дисциплинар жәза алуны кулланганнан соң бер елга кадәр муниципаль хезмәткәрдән муниципаль хезмәткәрнең үтенече буенча дисциплинар жәза алуны төшерергә хокуклы.

15. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә, муниципаль хезмәткәргә эштән азат итү рәвешендә файдалану турында белешмәләр жирле үзидарә органы

тарафыннан кертелә, анда муниципаль хезмәтче муниципаль хезмәт узган, «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителгән затлар реестрына.

90 Статья. Муниципаль хезмәткәр акчасы

1. Муниципаль хезмәткәрнең акчалата эчтәлеге муниципаль хезмәт вазыйфасын биләп тору (алга таба - вазыйфа окладлары) нигезендә муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай окладынан, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль Хезмәт Кодексы белән билгеләнгән айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән тора.

2. Хезмәт окладының күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләренң күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә чыгарыла торган жирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

3. Әгәр жирлеккә федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә бюджет тәминатын тигезләү максатларында дотацияләр бирелсә, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт хакы күләме Татарстан Республикасы Законнда каралган иң чик нормативлар нигезендә билгеләнә.

91 нче мәкалә. Муниципаль хезмәткәр өчен гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантия бирелә:

1) вазыйфай инструкция нигезендә вазыйфа йөкләмәләрен үтәүне тәмин итүче эш шартлары;

2) акчалата ярдәмне үз вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук еллык түләүле ял;

4) муниципаль хезмәткәркә һәм аның гаилә әгъзаларына медицина ярдәме күрсәтү, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң;

5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәмин итү, шулай ук вазыйфай бурычларын үтәгәндә һәм үтәлгәндә муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын пенсия белән тәмин итү;

6) вазыйфа йөкләмәләрен башкаруга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китергән очракта мәжбүри дәүләт иминияте;

7) муниципаль хезмәт узу чорында яисә аны туктатканнан соң хезмәткә сәләтлеләгән югалткан яисә авырып китү очрагына мәжбүри социаль иминиятләштерү, ләкин аларның вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә килеп баскан;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын көч кулланудан, янаулардан, федераль законнарда билгеләнгән очрақларда, тәртиптә һәм шартларда вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле башка хокуксыз гамәлләрдән саклау;

9) жирлектә муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә, законнарда билгеләнгән очрақларда акчалата эчтәлеген саклап, жирлек бюджеты акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

10) Россия Федерациясе Хезмәт Кодексында, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы законнарында, жирлекнең муниципаль хокукый актларында каралган гарантияләрдән тыш, пенсиягә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган бүләкләү дә өстәмә гарантияләнгән. Күрсәтелгән гарантияне түләү шартлары, күләме һәм тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль хезмәткәргә законнар нигезендә, жирлектә муниципаль хезмәт турында Нигезләмә нигезендә хезмәт командировкалары, муниципаль хезмәткә кабул итү, муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү, муниципаль хезмәткә күчерү, башка жирлеккә күчерү белән бәйле чыгымнар каплана һәм башка компенсацияләр бирелә, шулай ук шуның белән бәйле транспорт чыгымнары һәм торақ өчен түләү чыгымнары каплана.

3. Муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәт күрсәтү шартларына карап хезмәт транспорты бирелә яки жирлектә муниципаль хезмәт турында нигезләмәдә билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә шәхси транспортны файдалану белән бәйле чыгымнар каплана.

4. Жирле үзидарә органы, жирлекнең сайлау комиссиясен бетерү яисә жирле үзидарә органы, жирлекнең сайлау комиссиясе аппараты хезмәткәрләре штаты кыскару сәбәпле, муниципаль хезмәткәрләргә хезмәт законнары белән билгеләнгән гарантияләр бирелә.

5. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән чик яшенә житкән муниципаль хезмәткәрләренң муниципаль хезмәттә булу срогын озайту рөхсәт ителә. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттә булу вакытын бер тапкыр озайту бер елга гына рөхсәт ителә.

6. Муниципаль хезмәткәрләргә гарантияләр бирү белән бәйле чыгымнар, әгәр федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында башкасы каралмаган булса, жирлек бюджеты хисабына башкарыла.

92 нче мәкалә. "Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында белешмәләр бирү

1. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге сайтларның һәм (яки) битләренең адреслары турында белешмәләр, аларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгъва итүче гражданин, муниципаль хезмәткәр һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматны урнаштырган, шулай ук аларны ачыкларга мөмкинлек бирүче белешмәләр эшкә алучы вәкиленә тапшырыла:

1) муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә дэгъва кылучы граждан - муниципаль хезмәткә керү елыннан алдагы өч календарь ел эчендә;

2) муниципаль хезмәткәр-муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәү кысаларында жәмәгать мәгълүматларын урнаштыру очраklarыннан тыш, күрсәтелгән мәгълүматны тапшыру елына кадәрге календарь елында ел саен.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр муниципаль хезмәткә кергәндә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дэгъва кылучы гражданныр, ә муниципаль хезмәткәрләр хисап елыннан соң килә торган елның 1 апреленнан дә соңга калмыйча тапшырыла. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча тапшырыла.

3. Яллаучы вәкиле карары буенча вәкаләтле муниципаль хезмәткәрләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль хезмәт һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дэгъвачылар тарафыннан урнаштырылган һәркем алырлык мәгълүматны эшкәртүне, шулай ук әлеге статьяның 1 өлешендә каралган мәгълүматларның дөреслеген һәм тулылыгын тикшерүне гамәлгә ашыра.

93 Статья. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү

1. Муниципаль хезмәткәрләргә үз вазыйфаларын намуслы һәм нәтижәле башкарган, мактауга лаеклы хезмәт иткән, аерым әһәмияткә ия һәм авыр йөкләмәләрне үтәгән өчен түбәндәге бүләкләү төрләре кулланылырга мөмкин:

1) рәхмәт белдерү;

2) бер тапкыр акчалата стимул түләү;

3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;

4) жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнгән Мактау грамотасы яисә башка төр бүләкләр белән бүләкләү;

5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;

б) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән төр бүләкләүләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә каралган бүләкләүләрне куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

94 нче мәкалә. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар жаваплылыгы

1. Дисциплинар ялгышлык кылган өчен-муниципаль хезмәткәрләргә аның гаебе белән йөкләнгән хезмәт вазыйфаларын үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен Эшкә алу (эш бирүче) вәкиле түбәндәге дисциплинар жәза кулланырга хокуклы:

1) искәрмә;

2) шелтә;

3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар ялгышлыкка юл куйган муниципаль хезмәткәр вакытлыча (ләкин бер айдан да артык түгел), аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәләне хәл иткәнче, акчалата саклауны саклап, вазыйфай бурычларын үтәүдән туктатылган булырга мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфай бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.

3. Дисциплинар Жәзаларны куллану һәм бетерү тәртибе хезмәт законнары белән билгеләнә.

ХІІІ БИТ. ЖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

95 Статья. Жирлекнең икътисади нигезе

Жирлекнең икътисади нигезен муниципаль жирлек милкендәге мөлкәт, жирлек бюджеты акчалары, шулай ук жирлекнең мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

96 Статья. Жирлекнең муниципаль мөлкәте

Жирлек милкендәге муниципаль милек исемлеге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131фз номерлы Федераль закон белән билгеләнә. Жирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, файдалану, алар белән эш итү, муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр, хужалык жәмгыятьләре оештыру гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

97 Статья. Муниципаль хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары жирлек милке

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары жирлек Советы карарлары белән федераль законнар нигезендә билгеләнә.

2. Муниципаль милектән файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән табыш жирлек бюджетына керә.

98 нче мәкалә. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Муниципаль берәмлек әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне булдырырга, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыру өчен муниципальара

жәмгыятъләрне төзүдә катнашырга хокуклы. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары башкара.

2. Жирле үзидарә органнары жирлек исемнән муниципаль учреждениеләр йөкләмәләре буенча субсидиар жавап бирәләр һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә аларның үтәлешен тәмин итәләр.

99 Статья. Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Жирлекнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, әгәр федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

XIV бит. ЖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

100 Статья. Жирлек Бюджеты

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты жирлек Советының норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджетында жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга жибәрелә торган керемнәр һәм жирлекнең федераль законнары һәм законнары белән жирле үзидарә органнары тарафыннан тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм жирлек бюджетының тиешле чыгымнары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган субвенцияләр аерым карала.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең алар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә жирлекнең бюджеты үтәлеше турында Федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына хисап тапшыралар.

101 Статья. Жирлектә бюджет процессы

1. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә башкарыла. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджетты проекты, жирлек бюджетты раслануы турында жирлек советы карары, аның үтөлеше турында еллык хисап, жирлек бюджетты үтөлеше турында квартал саен белешмэлэр, жирле үзидарэ органнарының муниципаль хезмэткэрлэре, муниципаль учреждениелэр хезмэткэрлэре саны, алар хезмәтенә түләү өчен фактик чыгымнарны күрсәтеп, рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

3. Жирле салымнар турында муниципаль хокукый актларга, Россия Федерациясе бюджет системасының бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирлек Советының муниципаль хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында жирлек Советының муниципаль хокукый актлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар проектын жирлек Советына керткән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Жирлек бюджетты проекты өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетты проекты жирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында жирлекнең социаль - икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетты проекты жирлек башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетты проектының төзүгә нигезләнә:

1) Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгеләүче Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламасы нигезләмәләре;

2) Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламалары;

3) жирлекнең бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлекнең салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

4) жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;

5) озак сроклы чорга жирлекнең бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразын үзгәртү проекты) ;

6) жирлекнең муниципаль программалары (муниципаль программалар проектлары, әлеге программаларны үзгәртү проектлары).

8. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты керә.

9. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетты турындагы карарда, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында, әгәр алар Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнмәгән булса, керемнәрне бүлү

нормативлары, шулай ук жирлек бюджеты керемнәренен группалар һәм кодлар, керемнәр төре буенча фаразлана торган күләмнәре булырга тиеш.

10. Жирлек бюджеты карары белән билгеләнә:

Жирлек бюджеты керемнәренен Баш администраторлары Исемлеге: жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары Исемлеге; бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елы һәм план чорына чыгымнар ведомство структурасында бюджет чыгымнарын классификацияләүнең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм төрләре буенча бүлү; гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренен гомуми күләме; башка бюджетлардан алына һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме; планлы чорның беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменен кимендә 2,5 проценты күләмендә шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме жирлек бюджеты чыгымнарының икенче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменен кимендә 5 проценты күләмендә; Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында билгеләнгән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары; план чорының Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге, шул исәптән бурычның югары чиген муниципаль гарантияләргә; жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка күрсәткечләре.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында бюджет проекты расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрен ачыкый һәм төзелә торган бюджетның икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Жирлек бюджеты расланган план чоры параметрларын төгәлләштерү күздә тотыла:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджеты турында карар проектына карау предметы булган күрсәткечләренә төгәлләштерү;

2) жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыру яки киметүне раслау йә ана жирлек бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) чыгымнары төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

12. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тапшырыла:

һәм план чорына жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләре; агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль - икътисадый үсешенен башлангыч йомгаклары һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль - икътисадый үсешенен көтелгән нәтижәләре; Чираттагы финанс елына

һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау; жирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (гомуми керем күләме, чыгымнар күләме, бюджет дефициты) фаразы; Чираттагы финанс елы һәм план чоры; жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (проектлары) һәм исәпләүләре; Чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр ел ахырына муниципаль бурычның югары чиге; Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы проекты; Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль гарантияләр программалары проектлары; агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет үтәлешен бәяләү; жирлекнең вәкиллекле органнары, суд системасы органнары, жирлекнең вәкиллекле органнары төзегән муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, әлеге бюджет сметаларына карата каршылыктар килеп чыккан очракта һәм жирлекнең финанс органы тарафыннан кертелгән бюджет сметалары проектлары; Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә кабул ителгән башка документлар һәм материаллар.

13. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү жирлекнең финанс органы тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

14. Жирлек башкарма комитеты жирлек Советы каравына Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджеты турында карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

15. Жирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе, жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән, әлеге проектны карау һәм раслауны Чираттагы финанс елы һәм план чорына кадр тәмин итәргә тиеш.

16. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадр гамәлдә була.

17. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының баланслануын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүнең муниципаль бурычы күләме һәм структурасы буенча билгеләнгән федераль законнарны һәм Татарстан Республикасы законнарын үтәүне тәмин итәләр.

18. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

19. Жирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

20. Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга жирлек бюджеты чыгымнарын

гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

21. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән милектә гамәлгә ашырыла.

Жирлекнең капитал кертемнәре программасына кертелгән 500 мең сумнан артык инвестицион проектлар нигезендә муниципаль милек капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең бюджет турындагы карарында чыгымнарның һәр инвестицион төре буенча аерым күрсәтелә.

Жирлекнең капитал салу программасына кертелгән смета бәясә 100 мең сумнан артып киткән инвестицион проектлар нигезендә муниципаль милек капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы составында һәр инвестицион проект һәм аңа туры килә торган чыгымнар төре буенча аерым чагылдырыла.

102 нче мәкалә. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу жирлек бюджеты хисабына башкарыла.

103 Статъя. Жирлек гражданның үзара салымы чаралары

1. Гражданның үзара салым акчалары дигәндә жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләренә хәл итү өчен башкарыла торган Гражданның бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданның үзара салым тәртибендә түләүләр күләме, муниципаль берәмлектә (жирлек составына керүче торак пункт) яшәүчеләрнең гомуми санынан 30 проценттан артып китә алмаган һәм түләүләр күләме киметелергә мөмкин булган аерым категорияләрдәге гражданны өчен абсолют зурлыкта билгеләнә.

2. Әлеге статъяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданның бер тапкыр түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда, ә 25.1 статъяның 1 өлешендәге 4 һәм 4.1 пунктларында каралган очракларда хәл ителә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон.

104 Статъя. Муниципаль бурыч (Муниципаль бурыч) Авыл жирлекләре

1. Жирлек жирлек бюджеты кытлыгын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен түләү максатларында, федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә, муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Жирлек исеменнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә жирлек башкарма комитетына бирелә.

3. Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчалары калдыклары агымдагы финанс елында жирлек бюджеты кытлыгын финанслауның күрсәтелгән чыганагы сыйфатында каралган акчалар күләменнән артып киткән касса өзеклекләрен каплауга жирлек бюджеты турындагы карар белән жибәрелергә мөмкин.

105 Статья. Бюджет хисабы. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы еллык хисап булып тора.

2. Жирлекнең бюджет хисабы тиешле бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан төзелә һәм жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советына тапшырылганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек башкарма комитеты агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү, бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан артмаган срокта үткәрелә.

6. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан бер үк вакытта жирлекнең башкарма комитетына жибәрелә.

7. Жирлек башкарма комитеты агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча жирлекнең башкарма комитеты жирлек бюджеты үтәлеше турындагы жирлек советы карары проекты, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап финанс елы, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы башка документлар һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар кушып,

жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны жирлек советына тапшыра.

8. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

9. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы тарафыннан кире кагылган очракта, ул әлеге белешмәләрнең дәрәс яки тулысынча чагылмавы һәм 1 айдан артмаган вакытка кабат бирелүе фактларын бетерү өчен кире кайтарыла.

10. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны жирлек бюджеты керемнәре, чыгымнары һәм дефициты гомуми суммасын күрсәтеп раслый.

Жирлек Советының жирлек бюджетының үтөлеше турындагы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- жирлек бюджетының керемнәре классификациясе кодлары буенча;
- жирлек бюджетының керемнәре төрләренең, керемнәренң төрләренң кодлары, бюджет керемнәренә караган дәүләт идарәсе секторы операцияләренң классификациясе буенча керемнәре;
- жирлек бюджетының чыгымнары Ведомство структурасы буенча;
- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын классификацияләү кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары; бюджет кытлыгын финанслау чыганакларына караган дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары.

106 Статья. Жирлекнең жирле бюджеты үтөлеше.

1. Жирлекнең жирле бюджеты үтөлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

2. Жирлек бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтөлешенә касса хезмәте күрсәтү, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек бюджеты үтөлеше жирлекнең ирекле бюджет язмасы һәм жирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

107 Статья. Муниципаль финанс тикшерүе.

1. Муниципаль финанс тикшерүе Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка норматив хокукий актларны үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңгы контрольгә бүленә.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Яшел Үзән муниципаль районы Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегенә булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле Яшел Үзән муниципаль районы Финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлегенә булып тора.

4. Беренчел контроль жирле бюджетны үтәү процессында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль жирлек бюджеты үтәлешенә законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген һәм исәп-хисаплылыгын билгеләү максатыннан башкарыла.

XV БҮЛЕК. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. Кушымта БУ УСТАВ ЭЧЕНДӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР

108 нче мәкалә. Жирлек Уставы проекты эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек советы карары проекты жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре тарафыннан жирлек Советына кертелергә мөмкин.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проекты эзерләү өчен жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелә ала. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек уставы проекты, жирлек Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы тарафыннан жирлек уставын кабул итү, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне караган көнгә 30 көннән дә соңга калмыйча карар проекты күрсәтелгән Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка житкерү) белән рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш шулай ук гражданның фикер алышуларда катнашу тәртибе. Жирлек уставын шушы норматив хокукий актларга туры китерү максатларында жирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл яңарту рәвешендә

үзгәрешләр кертелгән очракта жирлек Советы карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның жирлек уставына үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) кирәк түгел.

4. Жирлек уставы проекты, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары буенча жирлек Советы утырышында әлеге Уставның 22 статьясы нигезендә халык алдында тыңлаулар үткәрелә.

5. Жирлек Уставын яңа редакциядә жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән баян итү рәхсәт ителми. Бу очракта жирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек жирлекнең гамәлдәге Уставы һәм ана үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый актлар жирлекнең яңа Уставы үз көчен югалткан дип таныла.

109 Статъя. Жирлек уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проекты карау жирлек Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты беренче укылышта кабул иткәннән соң, әлеге проект жирлек башлыгы тарафыннан жирлек Советы депутатларына, әлеге Уставның 73 статьясындагы 1 пунктта күрсәтелгән хокук инициативасы хокукына ия башка субъектларга төзәтмәләр кертү өчен жиберелә.

3. Жирлек уставы, жирлек Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесендә күпчелек тавыш белән кабул ителә. Жирлек башлыгы тавышы жирлек уставын, жирлек Советы депутаты буларак жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек советы карарын кабул иткәндә исәпкә алына.

110 Статъя. Жирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. 1. Жирлек уставы, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары, аларны кабул иткәннән соң, жирлек башлыгы федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен Муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендәге федераль башкарма хакимиятнең вәкаләтле органының территориаль органына жиберелә.

2. 2. Жирлек уставы, жирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары аларны дәүләт теркәвеннән соң рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында рәсми бастырып чыгарылганнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә (<http://pravo.tatarstan.ru> Зеленодольск муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр

порталы составында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук хокукый акт текстын торак пунктлар территориясендәге махсус мәгълүмат стендларына урнаштыру түбәндәге адрес буенча: Новополюский бистәсе, Ирек урамы, 39, Үрнәк бистәсе кибет янындагы мәгълүмат щиты, Үзәк урамы, 53а, Новополюский мәгълүмат щиты бистәсе, Ирек урамы, 24, грузин мәгълүмат щиты поселогы, Тынычлык урамы, Красницкий информатсион щит поселогы, Дубровка бистәсе, Дуслык урамы, 1, Яңа Чуваш мәгълүмат щиты п., Зеленая ур., 1.

Жирлек башлыгы жирлекнең теркәлгән уставын, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акты муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендәге федераль башкарма хакимият вәкаләтле органының территориаль органынан жиде көн эчендә бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) бурычлы.

Жирлек Уставына кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләрне бүлешү (муниципаль берәмлек уставын федераль законнарға туры китерү очраklarыннан тыш, шулай ук вәкаләтләрне, вәкаләтләрне, вәкаләтләр срогын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очраklarыннан тыш) муниципаль хокукый жирлек уставына күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында акт.

3. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул Рәсмиләштерелергә Мөмкин:

1) жирлек Советы рәисе һәм жирлек башлыгы яисә бербөтен жирлек башлыгы тарафыннан имзаланган, жирлек Советы рәисе вәкаләтләрән башкаручы карар;

2) жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән һәм жирлек башлыгы кул куйган аерым норматив хокукый акт. Бу очракта әлегә хокукый актта жирлек Советының аны кабул итү турындагы карарының реквизитлары күрсәтелә. Жирлек Советының мондый карарына жирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләрнең үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне һәм (яисә) нормаларны кертү рәхсәт ителми.